

	beheerplannen. Alternatief 1 is om alle maatregelen buiten de N2000-gebieden ten behoeve van het reduceren van drukfactoren op te nemen in de beheerplannen. Er zijn nog onduidelijkheden over de juridische basis en mogelijkheden tot het vastleggen van N2000-maatregelen buiten de begrenzing in het Natura 2000-beheerplan die we hiermee willen toetsen. 2) Maatregelen buiten N2000-gebieden borgen in de Omgevingsverordening door het aanstellen van een zone van 1 kilometer rondom N2000-gebieden. Op dit alternatief zijn twee varianten te toetsen, namelijk het beleid wat we aan deze zonering willen koppelen: Variant A1) – Vrijwilligheid: Binnen de zonering wordt actief gestuurd op het inzetten van middelen en instrumenten voor het reduceren van exoten, het herstellen van de hydrologische condities en het afnemen van de recreatiedruk. Hiermee kunnen stakeholders uit het gebied op basis van vrijwilligheid maatregelen nemen ten behoeve van het reduceren van drukfactoren. Variant A2) – Beperkingen: Binnen de zonering gelden bepaalde beperkingen en beleidsvoornemens die een positief effect hebben op het reduceren van drukfactoren. Denk hierbij aan hydrologische maatregelen zoals het verhogen van het waterpeil (indien generiek beleid onvoldoende is), consequenties voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen (indien dit een negatief effect heeft op de waterkwaliteit). Een ander voorbeeld is een verplichting op het verwijderen van exoten en hier actief op handhaven. Voor recreatie kan dit het creëren van extra recreatiezones zijn om de druk uit het N2000-gebied weg te nemen. 3) Maatregelen buiten N2000-gebieden borgen in de Omgevingsverordening door het aanstellen van een gebiedsspecifieke zone, waarbij de grootte van de zone afhankelijk is van de relevante drukfactoren. Ook op dit alternatief zijn twee varianten te toetsen, namelijk het beleid wat we aan deze zonering willen koppelen: Variant B1) – Vrijwilligheid: Een zonering waarbij de grootte is gebaseerd op basis van de gebiedsspecifieke drukfactoren in combinatie met vrijwillige maatregelen. Verder gelden hier dezelfde voorwaarden als bij variant A1. Variant B2) – Beperkingen: Een zonering waarbij de grootte is afgestemd op de gebiedsspecifieke drukfactoren in combinatie met beperkingen. Verder gelden hier dezelfde voorwaarden als bij variant A2.
4. <u>Eerste toets:</u> of de alternatieven <u>redelijk</u> (kansrijk) zijn, en dus de	1. <u>Doelbereik:</u> voor alternatief 1 is het doelbereik onzeker, aangezien de juridische onderzoeken de mogelijkheden om maatregelen buiten N2000-gebied te borgen in het Natura

moeite lonen om verder onderzocht te worden in het OER	1. 2000-beheerplan verschillend interpreteren. Voor alternatief 2 is het doelbereik groter, aangezien maatregelen rondom N2000-gebieden de meeste impact hebben op het afnemen van drukfactoren. Voor alternatief 3 zal het doelbereik het grootst zijn. 2. <u>Realisme</u>: de verwachting is dat alternatief 1 en 2 het meest kansrijk zijn qua realisatie, middelen en complexiteit. Alternatief 3 is het minst kansrijk. 3. <u>Randvoorwaarden</u>: de kansrijkheid van alternatief 1 is afhankelijk van de juridische mogelijkheden. Voor alternatief 2 en 3 is de beschikbaarheid van instrumenten en middelen de randvoorwaarden voor de kansrijkheid. Op dit moment zijn er veel ontwikkelingen (o.a. op Rijksniveau) die de beschikbaarheid tot instrumenten en middelen vergroten rondom N2000-gebieden. 4. <u>Impact</u>: alle alternatieven zullen impact hebben op de omgeving van de N2000-gebieden, omdat bij alle alternatieven maatregelen buiten N2000-gebieden moeten worden getroffen. Voor alternatief 3 is de verwachte impact het hoogst. 5. <u>Draagvlak</u>: het draagvlak voor alternatief 2 en 3 – het aanstellen van een zonering – is naar verwachting laag. Dit komt mede omdat er nog veel onduidelijkheid is over wat de effecten zijn van een dergelijke zonering en hoe groot de zonering is. Met deze toetsing willen we deze effecten beter in beeld brengen en ook juist de kansen, zoals financiële middelen, verkennen. Als een zonering gecombineerd wordt met vrijwillige maatregelen en meer mogelijkheden om gebruik te kunnen maken van beschikbare middelen is het draagvlak waarschijnlijk groter. Voor alternatief 1 is het draagvlak moeilijker in te schatten, omdat de gevolgen nu nog niet concreet te maken zijn. Echter kunnen er maatregelen worden geborgd middels alternatief 1 waar vervolgens geen/minder compensatieregelingen beschikbaar zijn voor de stakeholders waarop de maatregelen invloed hebben. 6. <u>Bevoegdheid</u>: alle alternatieven vallen binnen de bevoegdheden van de provincie en zijn te regelen via het omgevingsprogramma en/of de omgevingsverordening. Voor alternatief 1 is het onduidelijk of de beheerplannen hier voldoende bevoegdheden toe hebben of dat hiervoor extra borging nodig is in het Omgevingsbeleid.
6. <u>Wat weten we al</u>: welke onderzoeken zijn er al uitgevoerd naar de mogelijke effecten van het beleidsvoornemen (bijv. economisch, ecologisch, landschappelijk, et cetera).	- Wettelijke basis voor het nemen van beschermingsmaatregelen voor habitats buiten het Natura 2000-netwerk (Link: Natura2000.nl) - Unielijst van invasieve exoten (Link: NVWA.nl) - Handreiking: Overgangsgebieden in transitie naar iconisch cultuurlandschap (Link: mooinederland.nl) - Aanwijzing nutriënten verontreinigde gebieden: samen werken aan schoner water (Link: rijksoverheid.nl)

5. Vervolg en instrumentarium

Zones en drukfactoren inzichtelijk maken voor de OER

Voor het vervolg wordt de komende periode (Q1 en Q2 2025) gewerkt aan kaarten waarop de verschillende vormen van zones, zoals omschreven voor de OER, geschetst worden. Met het intekenen wordt inzichtelijk wat de omvang van de zones ongeveer is en om welke drukfactoren het in die zones gaat. Deze kaarten kunnen vervolgens gecombineerd worden met andere kaarten, waarmee de stapeling met andere doelen zichtbaar wordt. Vervolgens kan worden geïnventariseerd welk instrumentarium passend is bij het realiseren van deze doelen.

Deze schetsen op de kaart zijn enkel voor intern gebruik, zodat de alternatieven zoals omschreven voor de OER concreter getoetst kunnen worden.

De uitkomsten van de OER zullen naar verwachting in juli 2025 worden voorgelegd in GS. De uitkomsten van de OER worden meegenomen in het uiteindelijk beleidsvoornemen voor de aanpak drukfactoren buiten N2000-gebieden.

Instrumentarium voor aanpak drukfactoren (ANB)

Daarnaast wordt in samenwerking met andere provincies onder leiding van het ministerie van LNV nagedacht over het vormgeven van de aanpak drukfactoren rondom N2000-gebieden. In de [Kamerbrief agrarisch natuurbeheer](#) zijn de gebieden benoemd waar de komende jaren op ingezet zal gaan worden en welk instrumentarium daarvoor beschikbaar is. Een belangrijke rol ligt bij de agrarische collectieven in het organiseren hiervan, ook in de zones rondom de N2000-gebieden waar de aanpak van drukfactoren voornamelijk zal plaatsvinden.

Tot nu toe weten we vanuit het ministerie van LNV het volgende over het ANB:

- Voor het ANB zijn gelden gereserveerd (500 miljoen/jaar). De uitwerking naar een gebiedsgerichte inzet volgt. Idee is dat het merendeel van het beschikbare instrumentarium ingezet wordt in de gebieden waar de grootste opgaven liggen, dus ook rondom N2000-gebieden.
- Onderdeel van de ANB aanpak is een gebiedsspecifieke vergoeding. Dit gaat om een compensatie voor gederfde inkomsten en extra kosten als gevolg van geografische beperkingen of wettelijke vereisten vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn of de Kaderrichtlijn Water. Dit wordt waarschijnlijk een GLB-regeling met een jaarlijkse betaling. Er wordt gezocht naar een manier om dit langjarig te regelen.
- De ANB gelden zijn beschikbaar voor niet-productieve investeringen (om het agrarisch gebied in te richten) en voor beheer (op langere termijn). De eerste jaren zal meer ingezet worden op niet-productieve investeringen. De investeringspakketten zullen vanaf 2027 of mogelijk de tweede helft van 2026 opengesteld worden.
- Veel van de regelingen uit de instrumentenmix van het agrarisch natuurbeheer bestaan nu al. Het verschilt per provincie of deze ook opgesteld worden. Wel zal er in de toekomst dus meer geld beschikbaar zijn. Het ministerie start nu de gesprekken met de provincies om te kijken hoe zij dit zullen inzetten

Lid Gedeputeerde Staten

M.E. (Mariëtte) van Leeuwen

Contactme.van.leeuwen@pzh.nl**Provinciehuis**

Postbus 90602

2509 LP Den Haag

T 070 - 441 66 11

www.zuid-holland.nl/contact**Datum**

Zie verzenddatum linksonder

Ons kenmerk

PM

Uw kenmerk**Bijlagen****Onderwerp**

Vervolgproces ZH-PLG, Omgevingsbeleid en SANE

Geachte Statenleden,

Vooruitlopend op besluitvorming over de Samenhangende Aanpak Natuur en Economie (SANE) op 11 juni in Provinciale Staten informeren we u graag over de planning van en de samenhang tussen de lopende processen met betrekking tot de Herziening van het omgevingsbeleid, het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG) en de verdere uitwerking van de maatregelen uit SANE.

Met deze brief bieden we u een beknopt overzicht van bespreking in Gedeputeerde en Provinciale Staten, hoe ze elkaar beïnvloeden en hoe we verdere besluitvorming en uitwerking met elkaar organiseren.

Planning ZH-PLG, Herziening van het omgevingsbeleid en SANE en verdere uitwerking maatregelen***ZH-PLG***

Voor de gebiedsplannen zijn er twee mijlpalen: 1) het Peilmoment medio 2025 en 2) oplevering van de gebiedsplannen. Gedeputeerde Staten besluiten op 8 juli over het peilmoment. Voor het merendeel van de gebiedsplannen wordt verwacht dat de 100%-versies in december klaar zijn. Deze zijn nog niet geagendeerd in Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten. Begin 2026 wordt Provinciale Staten geïnformeerd over het vervolgproces.

Herziening van het omgevingsbeleid

Op dit moment wordt er gewerkt aan de ontwerptekst voor de herziening van het omgevingsbeleid. De planning ziet er als volgt uit:

- 7 oktober: vaststelling ontwerptekst ter inzage, inclusief het Omgevingseffectrapport (OER), in Gedeputeerde Staten.
- November 2025: bespreking in de PS-commissies Landelijk Gebied en RM.
- 10 maart 2026: vaststelling van de definitieve herziening in Gedeputeerde Staten
- 1 mei: bespreking in Commissies Provinciale Staten
- 1 juni 2026: vaststelling in Provinciale Staten

Samenhangende Aanpak Natuur en Economie

De uitwerking van SANE bestaat uit vier maatregelensporen – het emissieplafond, de overgangszones, het strategisch grondbeleid en natuurlijke stoppers. Het voornemen is om voor het zomerreces per maatregel een plan van aanpak en een eerste verdere uitwerking gereed te hebben. Iedere maatregel is immers anders van aard en kent daardoor een ander tempo.

Voor de uitwerking van de maatregelen hanteren we eenzelfde globaal proces in drie stappen:

1. Verdieping van de maatregel en eerste uitwerking juridische en financiële instrumenten.
2. Definitieve uitwerking juridische en financiële instrumenten en ontwikkelen van flankerend beleid.
3. Implementatie van maatregelen en flankerend beleid.

De verwachte planning is:

- 15 september 2025: vaststellen stap 1 Gedeputeerde Staten
- 10 november 2025: vaststellen stap 1 in Provinciale Staten
- 18 november 2025: vaststellen stap 2 in Gedeputeerde Staten
- 15 januari 2026: vaststellen stap 2 in Provinciale Staten

Samenhang tussen de trajecten

De verschillende trajecten hangen met elkaar samen op inhoudelijk, procesmatig en juridisch vlak. In de gebiedsprocessen van het ZH-PLG werken we intensief samen met de gebiedspartners aan de toekomst van de gebieden. Vanuit SANE zijn een aantal provinciale maatregelen voorgesteld voor verdere uitwerking. In SANE bouwen we voort op waar we al mee bezig waren en zijn er een aantal aanzetten voor nieuw beleid uitgezet. De lopende Herziening van het omgevingsbeleid is het traject dat we (vrijwel) jaarlijks doorlopen om tot een zorgvuldige wijziging van het omgevingsbeleid te komen.

Een aantal onderdelen van SANE (overgangszones en het emissieplafond) behoeven een dergelijke wijziging en moeten bij invoering dus worden meegenomen in een Herzieningstraject. Een deel van de SANE-maatregelen wordt al meegenomen in de lopende herziening van het omgevingsbeleid. Deze herziening bevindt zich nu in de fase van de Omgevingseffectrapportage (OER), die naar verwachting vóór de zomer wordt afgerond. De ontwerpherziening wordt in het najaar vastgesteld. Alleen voor de eventuele invoering van overgangszones voor stikstof (nabij de enkele N2000-gebieden waar dit opportuun is) is er mogelijk een aanvullend traject nodig. Dit wordt op dit moment verder onderzocht. De andere maatregelen in SANE behoeven geen herziening van het omgevingsbeleid. Mogelijk volgen er uit de gebiedsplannen nog maatregelen die meegenomen moeten worden in de Herziening van het omgevingsbeleid. Dat is nu nog niet duidelijk.

De maatregelen in SANE en de totstandkoming van de gebiedsplannen raken elkaar ook. De maatregelen uit SANE kunnen de gebiedsprocessen versterken. Bijvoorbeeld doordat strategisch grondbeleid de grondpuzzel makkelijker maakt of doordat de subsidiemogelijkheden bij overgangszones of ten behoeve van een emissieplafond in de gebieden kan bijdragen aan een verdienmodel voor ondernemers. Onderdelen van SANE-maatregelen kunnen ook kaderstellend zijn. Dat geldt met name voor de overgangszones. Op dit moment is ambtelijk gestart met de vervolguitwerking van overgangszones: welke plek, welke vorm, welke drukfactoren en met welke maatregelen (bijvoorbeeld stimulering of normering). De precieze mogelijke invullingen zijn nog niet bekend, wel is bekend dat een overgangszone met betrekking tot stikstof naar verwachting in niet

meer dan twee gebieden noodzakelijk is. In deze vervolgitwerking worden, net als bij de andere SANE-maatregelen, de partners en gebiedsmanagers ook betrokken. De uitwerking loopt deels samen met de oplevering van de 80%-versies van de gebiedsplannen. De interactie tussen zowel SANE en de gebiedsplannen wordt op dat moment verder afgestemd.

Samenhang ministeriële commissie

Zoals bekend, heeft de Ministeriële Commissie Economie en Natuurherstel haar startpakket gepubliceerd. De nieuw aangekondigde maatregelen van de ministeriële commissie hebben effect op de uitwerking van de maatregelen uit SANE. Zoals volgt uit de ambtelijke analyse van het Startpakket, biedt het op onderdelen aanknopingspunten om deze met de SANE-maatregelen te verbinden en op onderdelen niet. Dit wordt meegenomen in de uitwerking van SANE. Daarin komt ook een apart spoor voor de uitwerking van aanvullende maatregelen, al dan niet voortvloeiend uit het Startpakket van de Ministeriële Commissie. Er is tegelijkertijd ook nog veel onduidelijk. Om inhoudelijke inconsistenties zoveel mogelijk te voorkomen en de samenhang zoveel mogelijk te versterken, houden we in de uitwerking van SANE (al dan niet via het IPO) zoveel mogelijk verbinding met de uitwerking op Rijksniveau.

Afstemming met gebiedspartners en stakeholders

Tot slot, de hiervoor uitgelijnde planningen richten zich alleen op bespreking in Gedeputeerde en Provinciale Staten. Zoals eerder aangegeven in SANE zoeken we in de verdere uitwerking de samenwerking met gebiedspartners zo goed mogelijk op. Waar mogelijk maken we daarbij gebruik van de bestaande trajecten om het overzicht te bewaren, waar nodig organiseren we aanvullende participatie.

Hoogachtend,

M.E. (Mariëtte) van Leeuwen

Meer informatie www.zuid-holland.nl/contact

To: 5.1.2e [5.1.2e @pzh.nl]
From: Berend Potjer
Sent: Thur 5/1/2025 8:25:35 AM
Subject: Berend Potjer heeft een opmerking geplaatst in 20250422 vervolg technische vragen v3 - VVD SANE
Received: Thur 5/1/2025 8:25:39 AM

20250422 vervolg technische vragen v3 - VVD SANE.docx

Berend Potjer heeft een opmerking toegevoegd

kan je deze ordenen obv % overbelast (hoogste bovenaan)

...ura-2000 gebied het areaal stikstofgevoelige natuur, het percentage overbelasting en het aantal hectare overbelaste natuur binnen Zuid-Holland weer. NB Dit gaat alleen over het areaal dat zich binnen de grenzen van de provincie Zuid-Holland bevindt.

...

Meijendel en Berkheide	2274	29	668
Nieuwkoopse Plassen en de Haeck	349	58	201
Solleveld en Kapittelduinen	656	40	264
Voordelta	145	0	0
Voornes Duin	960	29	279
Westduinpark en Wapendal	178	34	61

De ligging van deze stikstofgevoelige natuur is op kaart terug te zien via AERIUS Monitor ([link](#)). Door te kiezen voor een Natura 2000-gebied en dan het tabblad “Stikstofdepositie en natuur” te selecteren kan dit voor elk natuurgebied inzichtelijk wo...

Ga naar opmerking

Waarom ontvang ik deze melding van Office?

Instellingen voor meldingen

provincie
Zuid-Holland

Dit e-mailbericht wordt gegenereerd door het gebruik van Microsoft 365 door Provincie Zuid-Holland en kan inhoud bevatten die wordt beheerd door Provincie Zuid-Holland.

To: 5.1.2e [5.1.2e@pzh.nl]
From: Berend Potjer
Sent: Thur 5/1/2025 7:43:47 AM
Subject: Berend Potjer heeft een opmerking geplaatst in 20250422 vervolg technische vragen v3 - VVD SANE
Received: Thur 5/1/2025 7:43:53 AM

20250422 vervolg technische vragen v3 - VVD SANE.docx

Berend Potjer heeft een opmerking toegevoegd

zeer beperkt? (vrijwel) niet toch?

...kbaar komt als er sprake is van een geborgd maatregelenpakket waarmee dalende stikstofdepositie kan worden aangetoond?

Antwoord:

Ja, het klopt dat het Het gebruik van stikstofruimte voor intern en extern salderen is op dit moment slechts zeer beperkt mogelijk ~~is~~. Een geborgd maatregelenpakket draagt er aan bij dat er meer ruimte komt om vergunningen te verlenen.

•Wanneer is sprake van een maatregelenpakket dat *geborgd* is? Wat zijn (voor de rechter) de voorwaarden om hieraan te voldoen?

[Ga naar opmerking](#)

[Waarom ontvang ik deze melding van Office?](#)

[Instellingen voor meldingen](#)

**provincie
Zuid-Holland**

Dit e-mailbericht wordt gegenereerd door het gebruik van Microsoft 365 door Provincie Zuid-Holland en kan inhoud bevatten die wordt beheerd door Provincie Zuid-Holland.

To: 5.1.2e [5.1.2e @pzh.nl]
From: SharePoint Online
Sent: Thur 5/1/2025 8:19:50 AM
Subject: Berend Potjer heeft een opmerking geplaatst in 20250422 vervolg technische vragen v3 - VVD SANE
Received: Thur 5/1/2025 8:20:26 AM

20250422 vervolg technische vragen v3 - VVD SANE.docx

BP

Berend Potjer heeft een opmerking toegevoegd

volgens mij meer "bedrijfsspecifiek" dan "plaats afhankelijk"

...ame in de productie per dier.

•Wat maakt dat het lang duurt voor technische innovaties worden toegelaten? Wat is ervoor nodig om deze innovaties juridisch houdbaar te laten zijn?

Antwoord:

De werking van technische innovaties is vaak zeer plaats afhankelijk. In de praktijk blijken veel agrariërs meer uit te stoten dan de gemiddelde metingen in proefopstellingen.

Als mogelijke oplossing wordt nu gedacht aan emissiegetallen met een onzekerheidsmarge, voor innovaties met zeer hoge reductiepercenten...

[Ga naar opmerking](#)

BP

Berend Potjer heeft een opmerking toegevoegd

Kan je dit niet veel simpeler verwoorden:

Op bedrijfsniveau worden de dieren aantallen gemeten en gerapporteerd, dus veranderingen daarin werken door in de gemeten/berekende emissies per bedrijf. Voer en managementmaatregelen worden op regionale schaal bijgehouden en de effecten hiervan worden dan ook op regionaal schaalniveau berekend.

Maatregelen die boeren nemen om stikstofemissie te verminderen worden deels op individueel niveau en deels op algemeen niveau meegenomen in de berekeningen. Als basis voor de emissiemodellen dienen de percelen en dieren aantallen als input. Cijfers over voer en management zijn er op individueel niveau niet beschikbaar voor de modellen, hiervoor worden gemiddelden genomen (NL is daarvoor opgedeeld in verschillende gebieden waarvoor deze waarden worden bepaald). Daling van het aantal dieren heeft dus...

BP

Berend Potjer heeft een opmerking toegevoegd

Deze verduidelijking is wat verwarrend, volgens mij bedoel je dat "Dat deze daling (deels) teniet gedaan kan worden als door andere factoren de emissie per dier toeneemt."

... Daling van het aantal dieren heeft dus direct invloed op de berekende emissie-waar voer en managementmaatregelen alleen op grotere schaal in de gemiddelden verwerkt worden. Ondanks een daling van het aantal dieren kan door andere factoren de emissie toch niet afnemen, met name door een toename in de productie per dier.

•Wat maakt dat het lang duurt voor technische innovaties worden toegelaten? Wat is ervoor nodig om deze innovaties juridisch houdbaar te laten zijn?

Antwoord:

De werking van...

BP

Berend Potjer heeft een opmerking toegevoegd

zou waarde-oordeel hierover weglaten, het zijn technische vragen

forfaitaire waarden en zo ja, hoe worden bedrijfsspecifieke maatregelen meegenomen)?

Antwoord:

De emissies van NOX en NH3 worden voor een deel gemeten en voor een groot deel gemodelleerd. De berekening in de kringloopwijzer van ammoniakemissies is erg complex en maakt op verschillende plekken gebruik van forfaitaire waarden. De kringloopwijzer is dan ook geschikt om op bedrijfsniveau een schatting te geven van de emissies (wanneer er alles aan gedaan wordt om de bedrijfsparameters zo goed mogeli...

BP

Berend Potjer heeft een opmerking toegevoegd

Wij zijn nergens toe gehouden als het niet wettelijk is verplicht.

Ik zou het inkorten tot:

Zuid-Holland zet ook in op een evenredige verdeling (zie brief SANE), maar is daar niet toe verplicht.

Op het moment dat de provincie wordt gevraagd deze doelen op provinciaal niveau uit te werken is dat het geval. Tot op heden zijn er voor NOX alleen landelijke doelen geformuleerd. De NH3 doelstelling kende via het NPLG wel een provinciale toedeling.

In de kamerbrief “startpakket Nederland van het slot” van afgelopen vrijdag ([link](#)) zijn er nieuwe emissiereductiedoelen voor de verschillende sectoren gepresenteerd. Deze doelen voor 2035 t.o.v. 2019 zijn:

- Industrie: 50%.

- Landbouw: 42-46%.

- Mobil...

Ga naar opmerking

BP

Berend Potjer heeft een opmerking toegevoegd

bovendien verschilt de reactiviteit ook (sorry, ik heb chemische technologie gestudeerd).

...ekent echter niet dat de NOX-emissies ook tweemaal zo veel invloed hebben op onze natuurgebieden. De stikstof uit NOX vanuit onze eigen provincie komt maar voor een (zeer) klein deel neer in onze eigen natuurgebieden, zoals het rapport “Het gedrag van stikstofverbindingen in de atmosfeer” beschrijft. Bovendien verschilt de impact van de verschillende stoffen/verbindingen op water, bodem en natuur.

•“Het kabinet vindt dat alle sectoren een evenredige en evenwichtige bijdrage moeten leveren aan ...

Ga naar opmerking

BP

Berend Potjer heeft een opmerking toegevoegd

zou wat voorzichtig zijn met de absolute uitspraken. wellicht dat wij later nog andere gegevens krijgen (denk aan de meetcorrectie. bovendien klopt het technisch gezien ook niet, want de netto stikstofemissie kan je niet alleen baseren op NOx. Afijn, ik zou het houden bij:

Die berekening klopt

...l).

Blokje emissie

•[In 2022 was de NOx uitstoot in Zuid-Holland 43,6 kton. Klopt het dat de netto \(N\) stikstofemissie dus 13,1 kton is \(30 massaprocent, berekend volgens Het gedrag van stikstofverbindingen in de atmosfeer pagina 19\)?](#)

Antwoord:

Dat klopt.

•[In 2022 was de NH3 uitstoot in Zuid-Holland 7,77 kton \(bron: beantwoording technische vragen NOx\). Klopt het dat de netto \(N\) stikstofemissie dus 6,4 kton is \(82 massaprocent, berekend volgens Het gedrag van stikstofverbindingen in de atmosfeer...\)](#)

Ga naar opmerking

BP

Berend Potjer heeft een opmerking toegevoegd

zou het niet te absoluut maken

...2 was de NOx uitstoot in Zuid-Holland 43,6 kton. Klopt het dat de netto (N) stikstofemissie dus 13,1 kton is (30 massaprocent, berekend volgens Het gedrag van stikstofverbindingen in de atmosfeer pagina 19)?

Antwoord:

Die berekening at-klopt, dat zijn gegevens waar wij mee werken.

•[In 2022 was de NH3 uitstoot in Zuid-Holland 7,77 kton \(bron: beantwoording technische vragen NOx\). Klopt het dat de netto \(N\) stikstofemissie dus 6,4 kton is \(82 massaprocent, berekend volgens Het gedrag van stikstof...\)](#)

Ga naar opmerking

Waarom ontvang ik deze melding van Office?

[Instellingen voor meldingen](#)

provincie
Zuid-Holland

To: 5.1.2e | 5.1.2e @pzh.nl]
Cc: 5.1.2e | 5.1.2e @pzh.nl]; Floor de Vries[fc.de.vries@pzh.nl]; Maureen ter Steege[mb.ter.steege@pzh.nl]; Carol Nader[c.nader@pzh.nl]; Joey Engelen[jjf.engelen@pzh.nl]
From: 5.1.2e
Sent: Thur 5/15/2025 11:18:52 AM
Subject: Beantwoording Technische vragen SANE VVD GL-PvdA BBB CDA
Received: Thur 5/15/2025 11:18:00 AM
[Beantwoording Technische vragen SANE - VVD GL-PvdA BBB CDA \(9 mei 2025\).docx](#)

Beste 5.1.2e ,

Hierbij de beantwoording van de technische vragen over SANE gesteld op 9 mei door statenlid Nelisse mede namens statenleden Negash, Both-Verhoeven en Veldhuijzen.

Groet,

5.1.2e
M: 5.1.2e

Scheiden NOx en NH3

- Is het beleidsmatig én technisch mogelijk voor de industrie (en alle andere sectoren) om NOx en NH3 te scheiden in het beleid t.a.v. emissiereductie? Welke (juridische, uitvoerings- en sturings) voordelen en nadelen zitten er aan het afzonderlijk benoemen en aanpakken van deze emissiestromen?

Antwoord:

Of en hoe deze scheiding mogelijk is moet nog nader worden onderzocht, dit is in het kader van SANE aan het Rijk gevraagd. Pas na antwoord van het Rijk kan dit worden beoordeeld.

Overgangsgebieden

- Hoe wordt het onderzoek naar de drukfactoren in relatie tot de omvang van de overgangsgebieden in de OER uitgevoerd: wordt eerst alleen stikstof uitgezocht en daarna de andere drukfactoren of worden alle drukfactoren tegelijkertijd uitgezocht?

Antwoord:

Alle drukfactoren zijn inzichtelijk gemaakt, op basis van de natuurdoelanalyses, adviezen van de Ecologische Autoriteit en de Natura2000-beheerplannen.

In de OER in relatie tot de herziening van het omgevingsbeleid 2025 worden twee varianten onderzocht om de aanpak van drie veelvoorkomende drukfactoren (recreatiedruk, invasieve exoten en waterkwantiteit) te borgen met behulp van zonering. De twee varianten zijn; (1) een zone van 1 kilometer en (2) een zone zo groot als nodig voor de drukfactor(en).

De drukfactor stikstof specifiek rond N2000 is in deze OER niet meegenomen, aangezien er in de directe omgeving rondom de meeste Zuid-Hollandse N2000-gebieden (met name de duingebieden) relatief weinig (grote) stikstofbronnen zijn. Hierdoor is een aanpak met behulp van zones rondom N2000-gebieden voor het verminderen van de drukfactor stikstof naar verwachting maar bij enkele N2000-gebieden relevant.

De uitkomsten van de OER, zowel van de aanpak drukfactoren, als van het onderzoek over het ammoniakplafond, worden meegenomen in de verdere uitwerking van de aanpak drukfactoren. Hierbij wordt gekeken naar alle spelende drukfactoren (zoals ook stikstof, waterkwaliteit of verstoring door jacht). In zijn algemeenheid willen we wel benadrukken dat wat de drukfactoren betreft we stappen zetten daar waar het noodzakelijk en nuttig is.

- Wat betekent dit voor de doorlooptijd?

Antwoord:

In de zomer worden de uitkomsten van de OER opgeleverd, deze zullen in het najaar samen met de Herziening 2025 worden vastgesteld door GS. Deze uitkomsten worden meegenomen in de uitwerking van de aanpak voor alle drukfactoren in de overgangszones, deze verdere uitwerking staat gepland in het najaar van 2025.

- Wordt onderscheid gemaakt tussen drukfactoren per deelgebied, zodat voor inwoners/boeren/bedrijven duidelijk is als ze in een overgangsgebied zitten, vanwege welke drukfactor(en) dat is?

Antwoord:

Ja, er is onderzocht wat de drukfactoren zijn per N2000-gebied. De verdere aanpak van deze drukfactoren en of er een overgangszone nodig is wordt ook per N2000-gebied uitgewerkt. Mocht er een overgangszone nodig zijn, dan wordt de invulling van een dergelijke zone verder uitgewerkt in samenspraak met andere beleidsthema's (water, recreatie, landbouw) en de stakeholders in de gebieden.

- Gaat het over overgangsgebieden rondom N2000 gebieden of rondom de stikstofgevoelige delen van N2000 gebieden?

Antwoord:

Per N2000-gebied wordt onderzocht wat een passende invulling van een overgangszone is voor de spelende drukfactor(en). Voor de OER gaat het om onderzoek naar overgangszones rondom N2000-gebieden. De grootte en precieze invulling kan per drukfactor en hierdoor per N2000-gebied verschillen. Voor de drukfactor waterkwantiteit heeft het bijvoorbeeld geen nut om enkel naar de stikstofgevoelige delen van N2000-gebieden te kijken.

De brede blik gericht op alle drukfactoren sluit ook aan bij de 'Kamerbrief over startpakket Nederland van het Slot', waarin het kabinet aangeeft zich op een integrale aanpak van natuurherstel te richten, gericht op alle drukfactoren, wat in lijn is met de Natuurherstelverordening. Hierbij heeft de minister expliciet aangegeven voor stikstof te kijken naar 'overbelaste hexagonen'. Daar zullen wij in de uitwerking op aansluiten.

Ammoniakemissiereductieplafond

- Kan een proces waarin boeren beloond worden voor hun inspanningen t.a.v. ammoniakemissiereductie (naar analogie van GLB ecoregelingen brons/zilver/goud) juridisch houdbaar worden ingericht? Zodanig dat dit door de rechter worden aangemerkt als een juridisch geborgd maatregelenpakket in het licht van vergunningverlening?

Antwoord:

Hoewel een beloningssystematiek kan leiden tot lagere emissies zal een dergelijke systematiek niet als juridisch houdbaar geborgd pakket worden gezien omdat deze daling niet afdwingbaar en daarmee handhaafbaar is.

- En hoe is de juridische houdbaarheid bij de streefwaarden geregeld?

Antwoord:

Een streefwaarde, zoals die nu al is opgenomen in onze omgevingsvisie is juridisch houdbaar maar niet handhaafbaar. Dit leidt niet tot geborgde reductie omdat ook hierbij geen doelbereik kan worden afgedwongen.

Strategisch grondbeleid en natuurlijke stoppers

- In hoeverre kunnen PS bij strategisch grondbeleid eisen/voorwaarden stellen aan (grond) aankopen? Zoals bijvoorbeeld weigeringsgronden voor opkoop, zodat PZH niet verplicht is iedereen op te kopen?

Antwoord:

In de uitwerking van de realisatiestrategie van SANE zal het doelbereik (wat willen we aankopen) worden bepaald en door GS worden vastgesteld. Dit zal evenwel geen verplichting tot aankoop door PZH in gaan houden.

Agrariërs die deelnemen aan de Regeling provinciale gebiedsgerichte beëindiging (RPGB regeling) kunnen bij de Nationale Grondbank hun gronden ook te koop aanbieden, daar zit voor PZH geen afnameplicht aan. En net als de provincie ook de Nationale Grondbank toetst de aangeboden objecten op aankoopwaardigheid.

- Welke criteria worden daarvoor in andere provincies cq bij het Rijk cq bij andere objecten gebruikt?

Antwoord:

Het Rijk (Nationale Grondbank) gaat uitsluitend tot onderhandeling over indien de aangeboden grond aankoopwaardig is, dat wil zeggen als het aangeboden object ingezet kan worden voor Ruimte voor Landbouw en Natuur (RLN) doelen. Andere provincies lijken ook vooraf de aankoopwaardigheid te toetsen. Ofwel door vooraf te bepalen welke aankopen strategisch zijn, ofwel door per aankoopmogelijkheid te bepalen of daarmee doelen kunnen worden gerealiseerd.

- Hoeveel middelen zijn hiervoor beschikbaar vanuit het Rijk en wordt voorzien dat (en hoeveel) middelen vanuit de provincie benodigd zijn?

Antwoord:

Het Rijk heeft € 172 mln beschikbaar voor de Nationale Grondbank. De maatregel Strategisch grondbeleid/aankoop natuurlijke stoppers is onderdeel van SANE. Voor daadwerkelijke aankoop zullen (ook) provinciale middelen benodigd zijn. Hoeveel dat precies is zal na verdere uitwerking blijken. Voor de beëindigingsregeling RPGB heeft PZH (afgerond) €8 miljoen gekregen. Voor het doen van (andere) strategische aankopen is (nog) geen budget beschikbaar gesteld door het Rijk.

- Zijn PS vrij om de middelen anders te alloceren (bijvoorbeeld aan ondersteuning met innovaties)?

Antwoord:

RPGB budget kan niet anders worden besteed dan waar het voor gealloceerd is. Ook voor de andere maatregelen binnen het kader van SANE zullen middelen benodigd zijn. Via de begrotingscyclus besluit PS over het budget en wordt over de besteding van het SANE budget aan PS verantwoord.

- Is het mogelijk om - bijvoorbeeld op basis van gebiedsgerichte doelen of maatschappelijke meerwaarde - selectief te zijn in welke gronden worden aangekocht, ook als dat betekent dat niet de hoogste bieder of elk beschikbaar aanbod wordt geaccepteerd?

Antwoord:

De provincie kan selectief zijn in welke gronden zij wil aankopen op basis van gebiedsgerichte doelen of maatschappelijke meerwaarde, maar is wel afhankelijk van de bereidheid van de verkoper. Bij de uitwerking van het strategisch grondbeleid wordt hieraan aandacht besteed.

App contact gedeputeerde Potjer met collega's en PS-leden over SANE

[19:39, 09-02-2025] 5.1.2e : Ha Berend, buiten verzoek ? buiten verzoek

buiten verzoek
buiten verzoek . Heb jij bespreekpunten voor met Mariëtte? Ik zag niet heel veel spannends op de agenda staan, los van de routekaart dus goed moment om daar bij stil te staan denk ik. Had je de mail van 5.1.2e over de routekaart ook gezien? Zij had nog wat zorgen erover

[20:30, 09-02-2025] Berend Potjer: Ha 5.1.2e , buiten verzoek
buiten verzoek
buiten verzoek Punten voor gesprek met Mariëtte:

* routekaart inderdaad

* PO SANE/ZH PLG/stikstof, terugkoppeling GS

[22:38, 10-03-2025] 5.1.2e : Heb je geen opmerkingen naar 'haar' stukken?

[22:40, 10-03-2025] Berend Potjer: SANE is vandaag al besproken, verder heeft ze nu niet zo veel (toch?)

[22:42, 10-03-2025] 5.1.2e : Viel mee, volgens mij wel wat finance dingen. Ik kan er morgenochtend wel even kijken

[16:08, 17-03-2025] 5.1.2e : Voor de brief over technische sessie PAS-melders; Er staat een uur voor de technische sessie SANE dus dat is te weinig om die twee onderwerpen te combineren. Daardoor is het alleen gebleven bij de tekst dat vragen over dit onderwerp wel gesteld kunnen worden. Akkoord?

[16:27, 17-03-2025] Berend Potjer: wie is de afzender?

[16:27, 17-03-2025] 5.1.2e 5.1.2e

[16:27, 17-03-2025] Berend Potjer: vind het een verkeerd signaal namelijk, gezien de discussie over de urgentie PAS melders...

[16:28, 17-03-2025] 5.1.2e : Dan is het handig om dat op de mail van 5.1.2e te reageren, die ligt ook voor aan 5.1.2e en 5.1.2e heeft al zijn akkoord doorgegeven

[20:17, 30-03-2025] 5.1.2e : Ha Berend, heb je de mail van Mariëtte gezien? Ze heeft gisteren per mail gereageerd op het D memo rolbepaling bij de drie windlocaties. Er is geen Bila morgen en ook geen PO energie. Ik denk wel dat het handig is om haar voor GS te spreken. We kunnen er morgen ook samen even naar kijken wat nodig is om de beste optie te kiezen dinsdag

[07:51, 31-03-2025] Berend Potjer: Nee, nog niet. We hebben wel een bila staan over SANE, dus dan zou wellicht eea kunnen bespreken

[09:01, 31-03-2025] 5.1.2e : oh ja, die staat niet in mijn agenda maar goed als je het dan benoemt

[11:32, 15-04-2025] 5.1.2e : Na de lunch volgen ook antwoorden op technische vragen SANE, fijn als je daar ook naar kunt kijken zodat die snel uit kunnen

[12:59, 28-04-2025] 5.1.2e : Ter info: Woensdagmiddag komen er antwoorden op technische vragen VVD over SANE voor akkoord langs bij jou, 5.1.2e en Mariëtte. Heel fijn als je woensdagmiddag wat tijd hebt om daarnaar te kijken. Ik zal woensdag ook wel een berichtje sturen als je ze in de mail hebt

[17:30, 09-05-2025] 5.1.2e : Ha Berend, voor de bila met Mariëtte maandagmiddag lijkt het mij goed de volgende dingen te bespreken: Analyse Rijkspakket SANE + beheerplan Nieuwkoopse Plassen (ook met mogelijke

afstemming **5.1.2e** in het achterhoofd) + Nissewaard + RES ontwikkelingen OER (zoals ook voorligt in PO Omgevingsbeleid). Als je aanvullingen hebt nav het lezen van de stukken dit weekend hoor ik het graag. Fijn weekend!

[09:14, 10-05-2025] Berend Potjer: Oeh, dat is al best veel voor een half uurtje

[16:33, 10-05-2025] **5.1.2e**: Klopt! Dus als er echt dringende dingen zijn, kun je misschien beter alvast in dit weekend bellen met elkaar om een deel te bespreken

[10:51, 14-05-2025] **5.1.2e**: Had je naar dit mailtje van **5.1.2e** **5.1.2e** kunnen kijken: Beantwoording technische vragen VVD, GL-PvdA, BBB en CDA over SANE? **5.1.2e** en Mariëtte gaan akkoord en ze willen dit vandaag uitsturen

[18:44, 27-05-2025] **5.1.2e**: Ter info: voor de commissie EE hebben we een eigen chat en stuur ik nog een Q&A document. Voor de LG is een gezamenlijke chat en Q&A voor de jaarstukken en SANE met de andere gedeputeerden, dus daar hou ik zelf de vragen niet bij. Bij de BMM hou ik ook geen Q&A doc bij, maar kun je vragen die je hebt in de chat met **5.1.2e** stellen

[13:28, 28-05-2025] **5.1.2e**: Zal ik vragen of **5.1.2e** de rondvraag doet?

[14:55, 28-05-2025] **5.1.2e**: Je rondvraag is opgepakt. Is nu alleen nog SANE en jaatstukken

[14:56, 28-05-2025] Berend Potjer: Rondvraag?

[14:56, 28-05-2025] **5.1.2e**: Rondvraag nationale parken bij de LG

[14:57, 28-05-2025] Berend Potjer: Oh ja

[15:45, 28-05-2025] 5.1.2e : Er staat een korte annotatie op ibabs (tweede ibabs afspraak voor de cie LG) die ook in het PO stond, over SANE en Jaarstukken

[14:54, 05-06-2025] Berend Potjer: wij hebben overigens nog geen 5 parafen of wel?

[14:56, 05-06-2025] 5.1.2e : Nee, eerst jouw akkoord en eerste reactie college

[14:56, 05-06-2025] 5.1.2e : 5.1.2e stuurt je binnen 20 minuten een mail met de stukken en concept om college te mailen

[15:22, 05-06-2025] 5.1.2e : Je hebt mail!

[15:24, 05-06-2025] Berend Potjer: ik bedoelde van SANE *

[15:25, 05-06-2025] 5.1.2e : Nee, die waren gisteren in concept gestuurd en worden nu def gemaakt. Ik vraag wel even wanneer wie die kunnen verwachten

[15:27, 05-06-2025] Berend Potjer: ik ga kijken

[15:29, 05-06-2025] 5.1.2e : Deze komt nu net binnen (mail van 5.1.2e 5.1.2e)

[17:58, 17-06-2025] 5.1.2e : En voor de commissie LG zijn er onwijs veel bestuursadviseurs aangehaakt. Vind je het goed dat ik die aan hen overlaat?

[18:52, 17-06-2025] Berend Potjer: Vanuit SANE?

[20:19, 17-06-2025] 5.1.2e : Nee, de voorjaarsnota kadernota staat alleen op de agenda en er zijn twee bestuursadviseurs denk ik die de vragen meetypen en de collega's van natuur en financiën voor de antwoorden

[11:18, 11-06-2025] 5.1.2e : Ik was vanochtend te druk met SANE. Maar veel sterkte vandaag!

[14:59, 19-05-2025] 5.1.2e : Hi Berend, wat zou jouw insteek zijn als je 'gemotiveerd' door dit artikel <https://archive.md/aGoNr>. een opiniestuk wil schrijven met 5.1.2e (en andere bestuurders)? En niet in strijd met het coalitieakkoord en afspraken in SANE. Groeten, 5.1.2e

[12:25, 01-04-2025] 5.1.2e : Hi Berend, kun je zsm kijken naar jouw LI repost tekst SANE? 5.1.2e is alle repostteksten van bestuurders aan het verzamelen. Hierbij daarvoor een eerste concept voor jouw LI repost bij het PZH LI bericht:

Door netcongestie loopt de verduurzaming en de energietransitie al vertraging op, maar door de recente rechtelijke uitspraken dreigen deze opgaven nu volledig vast te lopen. Daarom zet de provincie Zuid-Holland met het maatregelenpakket actief in op stikstofreductie en natuurherstel. Met onze 100% inzet kunnen wij helaas nog geen 10 procent van het probleem in Zuid-Holland oplossen. Dus Rijksoverheid haal Zuid-Holland van het slot en help ons bij het realiseren van de overige 90%!

Kun jij het bericht aanpassen? Ik moet het vandaag (vanochtend *) delen met

5.1.2e . Thnx 5.1.2e

[14:22, 28-05-2025] 5.1.2e : Ik mis je bij SANE *

[14:57, 28-05-2025] Berend Potjer: Ik had een andere commissie, kom er aan

[09:24, 16-04-2025] Anne Koning: Hai Berend ik kijk nu naar sets antwoorden technische vragen Sane in jouw plaats om mee te helpen dat ze voor de cie bij ps zijn

Natuur & milieu GL-PvdA (appgroepje van 2 statenleden met Potjer)

[15:21, 10-04-2025] 5.1.2e : Nou, inhoudelijke bespreking van SANE zal pas op 28 mei plaatsvinden, omdat we nu al ruim 20 aanmeldingen hebben voor komende woensdag. Dus het wordt een hoorzitting. Lekker alles uitstellen haha

[14:35, 16-04-2025] 5.1.2e : welke maatregelen zitten in gebiedprocessen die nu missen in SANE?

[15:07, 16-04-2025] Berend Potjer: ik denk dat het andersom wordt bedoeld: geen maatregelen in SANE, want wij doen het al in de gebiedsprocessen...

[16:44, 16-04-2025] 5.1.2e : zou SANE beter haalbaar zijn als wij ook de andere problemen meenemen?

[16:44, 16-04-2025] 5.1.2e : Wat bedoel je hierbij?

[16:49, 16-04-2025] 5.1.2e : U spreekt over het gebrek aan integraliteit, denkt u dat het perspectief van boeren beter wordt, als wij met een integraal plan komen, en zo ja hoe zou die eruit moeten zien?

[17:30, 16-04-2025] 5.1.2e : welke maatregelen op water had u terug willen zien in SANE?

[16:36, 16-04-2025] 5.1.2e : hoe wilt u fieldlab terug zien in SANE?

AGENDA VERGADERING GEDEPUTEERDE STATEN 27 MEI 2025

1. Opening

buiten verzoek

2. Besluitvorming

2.1 Besprekstukken:

buiten verzoek

2.2 Conformstukken:

CF1 GS-brief aan Liander over SANE

buiten verzoek

3. Terugkoppelingen, Vooruitblik, Interne beraadslaging (met onder meer de nabespreking en vooruitblik PS / Commissies)

4. Rondvraag

OPLEGNOTITIE PORTEFEUILLEOVERLEG

Gedeputeerde(n)	Rijkaart, Potjer en van Leeuwen		
Naam + datum portefeuilleoverleg	5.1.2e, 12 mei PO coördinerend stikstof		
Onderwerp en/of opgave	Antwoorden vragen Mestverkenner		
Ambtelijk opdrachtnemer	5.1.2e	Ambtelijk opdrachtgever	5.1.2e
Reden agendering in portefeuilleoverleg:	☒ Ter kennisname (<i>Informeren van gedeputeerde</i>) ☐ Ter besluitvorming (<i>Akkoord besluit/instemming koers gevraagd</i>)		
Agendering in Gedeputeerde Staten:	☐ Conformstuk op ... (<i>datum</i>) (<i>overeenkomstig bestaand beleid</i>) ☐ Besprekstuk op ... (<i>datum</i>) (<i>beleidsrijk en/of bestuurlijke afstemming nodig</i>) ☒ Niet van toepassing		
Provinciale Staten:	☐ Verzending ter informatie (<i>Bijv. (lid) GS-brief, behandelvoorstel motie</i>) ☐ Ter besluitvorming op ... (<i>Datum</i>) in commissie en op ... in Statenvergadering ☒ Niet van toepassing		

1. DE KERN VAN HET VOORSTEL & BESLISPUNTEN

Ter kennisname ligt voor de antwoorden op de gestelde vragen van de mestverkenner, zoals afgesproken in het gesprek van 25 april.

2. KORTE VOORGESCHIEDENIS PROCES

Op 25 april ging mestverkenner 5.1.2e in gesprek met de drie gedeputeerden om de mogelijkheden voor versnelling ten aanzien van vergunningverlening voor mestverwerking te verkennen. Hierin is afgesproken dat schriftelijk antwoord zou worden gegeven op de gestelde vragen.

3. AANDACHTSPUNTEN PORTEFEUILLEHOUDER

Geen verdere aandachtspunten, omdat het slechts een inhoudelijke beantwoording betreft.

4. GEVOLG VAN HET VOORSTEL

De gegeven antwoorden geven input aan een verkennend onderzoek vanuit de mestverkenner, daarmee ligt er geen concreet voorstel met personele, juridische en financiële consequenties. Het vervolg geeft dit mogelijk wel, omdat kan worden gevraagd naar actie op het gebied van vergemakkelijken vergunningstraject dan wel het opheffen van vrijblijvendheid van mestverwerking.

5. EXTERNE SAMENWERKING

De mestverkenner houdt gesprekken met meerdere relevante partijen en overheden. Daarmee ligt samenwerking ten grondslag aan de gekozen aanpak van de mestverkenner.

6. COMMUNICATIE

Publiciteit op dit onderwerp is niet nodig.

7. INTEGRALITEIT

Collega's van stikstof, milieu, energie en landbouw hebben meegekeken op dit voorstel omdat het thema mestvergisting en verwerking een zeer integraal thema is. Omdat veel vragen specifiek gingen over vergunningverlening zijn desbetreffende collega's ook aangehaakt. Het wordt enkel in dit PO besproken omdat dan alle betrokken portefeuillehouders aanwezig zijn.

8. COALITIEAKKOORD

Het verkennen van de potentie van mestverwerking en mestvergisting is in lijn met het coalitieakkoord en de beweging naar een duurzamere landbouw met minder emissies.

9. BIJGAAND(E) STUK(KEN)

1. Brief Antwoorden vragen Mestverkenner
2. Mestverkenner begeleidende brief Zuid-Holland

Notitie duiding uitspraken en intrekings- en handhavingsverzoeken

Datum: 15-5-2025

Versie: 4

Inleiding

Er liggen momenteel meerdere uitspraken van rechtbanken (Friesland, Drenthe, Limburg en Noord-Brabant) die betrekking hebben op intrekings- of handhavingsverzoeken. Ook is de Afdeling helder geweest wat nodig is om de natuur te herstellen en welke maatregelen (geborgd pakket) hiervoor nodig zijn. De landsadvocaat heeft dit nog eens bevestigd. De uitspraken laten zien dat het steeds moeilijker wordt om verzoeken af te wijzen. Daarbij komt dat de collega's die deze verweren voeren onvoldoende beleidsmatige munitie krijgen om een goed verweer te kunnen voeren en daardoor voor een onmogelijke taak staan. Ook het startpakket van het kabinet voorziet niet in de benodigde beleidsmatige munitie. Tot slot moeten we constateren dat het geduld bij de rechters begint op te houden waarbij er rekening moet worden gehouden dat zij sturender worden in de zaak.

Kerngroep IHI en aantal ingediende verzoeken

Begin dit jaar is er een interbestuurlijke kerngroep ingebrekestellingen, handhavings- en intrekingsverzoeken (IHI) opgericht waar alle provincies en LVVN bij zijn betrokken. De reden hiervoor was het aflopen van het legalisatieprogramma Pas-melders en de verwachting dat het aantal handhavingsverzoeken zouden toenemen. In de kerngroep worden wekelijks de actuele ingediende aantallen verzoeken bijgehouden, uitspraken gedeeld en ingegaan op maatregelen om af te zien van handhaving of intrekking van de vergunning. Het actuele overzicht van ingediende verzoeken en ingebrekestellingen wordt wekelijks besproken in de interbestuurlijke kerngroep IHI waar alle provincies in vertegenwoordigd zijn. In totaal gaat het om 332 handhavingsverzoeken, 160 intrekingsverzoeken en 27 ingebrekestellingen. Provincies maken gebruik van alle recente inzichten en mogelijkheden (zie stappenplan beoordeling handhavingsverzoeken PAS-melders) om handhaving of een intrekking te beoordelen.

Ontwikkelingen en verwachte toename van het aantal verzoeken

Milieuorganisaties hebben de minister van LVVN een ultimatum gesteld waarbij zij hebben aangegeven nieuwe stikstofrechtzaken te starten gericht op Pas-melders, Piekbelasters en Intensieve veehouders (megastallen). Daarbij is de juridische vuurkracht van Mob vergroot m.b.v. donaties. Mob heeft aangegeven dat zij graag in gesprek willen met de minister van LVVN. Dit gesprek moet nog plaatsvinden. De eerste signalen geven aan dat de minister hiertoe bereid is waarbij de minister heeft aangegeven dat zij alleen met Mob in gesprek wil als de PAS-melders met rust worden gelaten.

Verskil tussen Intrekingsverzoeken en handhavingsverzoeken

Het is heel belangrijk om onderscheid te maken tussen intrekkingen (zie die uitspraak van Rb Oost-Brabant) en handhaving (Rb Noord-Nederland / Friesland en Drenthe).

Handhaving

Bij handhaving grijp je in op overtredingen, m.a.w. illegale situaties. Daarbij moet dus in eerste instantie beoordeeld worden of er sprake is van een overtreding. Bij PAS-melders is dat in de meeste situaties wel het geval, ook al zitten zij natuurlijk in een bijzondere situatie doordat de overtreding is ontstaan door de val van het PAS. Als sprake is van een overtreding, geldt er een beginselplicht tot handhaving, en kan alleen in bijzondere omstandigheden worden afgezien van handhaving. De discussie richt zich dus op de vraag

of er al dan niet sprake is van een overtreding en zo ja, of er redenen zijn om af te zien van handhaving (mede in het licht van het legalisatieprogramma, het bestuurlijk vastgestelde stappenplan (waar we alles uit de kast halen om handhaving te voorkomen) en het beoordelingskader van [ABRvS 28 februari 2024, ECLI:NL:RVS:2024:844](#)).

Intrekkingen

Bij intrekkingenverzoeken is geen sprake van een overtreding, maar van een project dat uitgevoerd wordt op basis van een geldige vergunning. Intrekking van een vergunning is mogelijk als passende maatregel, maar grijpt wel in op de rechtszekerheid van de initiatiefnemer. Bovendien wordt de overbelasting van de natuur door stikstof niet veroorzaakt door één bron, maar door een veelheid aan bronnen. Dat betekent dat er altijd verschillende mogelijkheden zijn om de overbelasting terug te dringen, en dat het daarom de vraag is waarom juist een specifieke vergunning ingetrokken zou moeten worden en andere activiteiten ongemoeid worden gelaten.

Duiding recentelijke uitspraken voorjaar 2025

Handhavingsverzoeken Rechtbank Noord-Nederland

Ook op 16 april heeft de Rechtbank Noord-Nederland uitspraak gedaan over acht handhavingsverzoeken tegen PAS-melders in Friesland ([Rechtbank Noord-Nederland 16 april 2025, ECLI:NL:RBNNE:2025:1462](#)). Op 25 april volgde nog een uitspraak van de Rechtbank Noord-Nederland over zeven handhavingsverzoeken tegen PAS-melders in Drenthe ([Rechtbank Noord-Nederland 25 april 2025, ECLI:NL:RBNNE:2025:1525](#)).

Uitspraken van de Afdeling i.r.t. de Friese en Drentse Handhavingsverzoeken

De Afdeling bestuursrechtspraak heeft vorig jaar uitspraken gedaan over de mogelijkheid om bij PAS-melders af te zien van handhaving, gezien hun specifieke situatie ([link](#)). In die uitspraken laat de Afdeling die mogelijkheid wel open, maar stelt zij tegelijkertijd vrij strikte eisen voor de motivering daarvan. Daarbij moet in elk geval het natuurbelang op een goede wijze worden meegewogen in de besluitvorming. Uitspraken van rechtbanken over handhaving bij PAS-melders van latere datum laten zien dat de rechtbanken over het algemeen vinden dat het natuurbelang onvoldoende is meegewogen. Dat speelt ook een rol in de Friese en Drentse handhavingszaken bij de Rb Noord-Nederland. In beide zaken heeft het bevoegd gezag een ecologische beoordeling overgelegd om aan te tonen dat de natuur niet geschaad wordt door het afzien van handhaving in deze gevallen. De rechtbank laat zich echter in beide zaken niet overtuigen door deze rapporten, hoewel ze veel gelijkenis vertonen met ecologische beoordelingen die in andere zaken wel de toets van de Afdeling bestuursrechtspraak hebben doorstaan (o.a. Porthos, [link](#)). Dit laat zien dat de Afdeling de deur voor afzien van handhaving wel op een kier heeft gezet, maar dat het nog steeds erg lastig is om aan de motiveringsplicht te voldoen. Ter illustratie: er zijn nog geen uitspraken geweest waarin het besluit om af te zien van handhaving de rechterlijke toets heeft doorstaan. Wel heeft de Rechtbank Gelderland in augustus 2024 in een aantal zaken van PAS-melders geoordeeld dat er vanwege intern salderen geen sprake was van een overtreding, zodat er niet gehandhaafd hoefde te worden ([link](#)). Die uitspraken zijn echter gedaan voordat de Afdeling bestuursrechtspraak haar jurisprudentie over intern salderen wijzigde ([link](#)). Op basis van de huidige jurisprudentie is het lastiger voor PAS-melders om hun overtreding te beëindigen.

Beweiden en bemesten PM duiding toevoegen vanuit de Drentse uitspraak

5.1.2e

Intrekkingsverzoeken Rechtbank Oost-Brabant

Op 16 april heeft de Rechtbank Oost-Brabant uitspraak gedaan in negen zaken over intrekkingsverzoeken voor piekbelasters ([link](#) naar persbericht en uitspraken).

Uitspraak Rechtbank Oost-Brabant intrekkingsverzoeken

Voor intrekkingsverzoeken geldt dat als verslechtering niet kan worden uitgesloten, passende maatregelen genomen moeten worden. Hoewel het bevoegd gezag in principe zelf kan bepalen voor welke passende maatregelen het daarbij kiest, is het vaste jurisprudentie dat een verzoek tot intrekking als passende maatregel alleen afgewezen kan worden als het bevoegd gezag inzichtelijk maakt welke maatregelen het wel treft om verslechtering te stoppen (o.a. Logtsebaan, [link](#)). Alleen verwijzen naar het feit dat er ook andere passende maatregelen mogelijk zijn, is daarbij dus niet voldoende. Om intrekkingsverzoeken te kunnen afwijzen, is dus een geborgd pakket aan maatregelen om verslechtering te stoppen nodig. Zolang dat ontbreekt, zullen afwijzingen van intrekkingsverzoeken in de meeste gevallen vernietigd worden door de rechter. Daarbij volstonden rechters er tot nu toe meestal mee om het besluit te vernietigen en het bevoegd gezag de opdracht te geven om een nieuw besluit te nemen.

Alle besluiten zijn vernietigd

In al deze zaken zijn de besluiten door de rechtbank vernietigd en moeten de provincies nu nieuwe besluiten nemen. Aangezien alle provincies te maken hebben met handhavings- en intrekkingsverzoeken is het belangrijk om goed in beeld te hebben op welke gronden de besluiten in deze zaken vernietigd zijn en of en hoe het mogelijk zou zijn om te komen tot een afwijzing van de verzoeken die wel stand houdt bij de rechter. Daarbij is het wel van belang om een onderscheid te maken tussen handhavingsverzoeken en intrekkingsverzoeken, aangezien dat twee fundamenteel verschillende categorieën zijn. Van handhaving kan alleen sprake zijn als er sprake is van een overtreding.

Bijzondere uitspraken

Ook de Rechtbank Limburg heeft recent twee uitspraken gedaan over intrekkingsverzoeken ([link](#) en [link](#)). Daarbij zijn de oorspronkelijke besluiten vernietigd, maar oordeelde de rechtbank wel dat de rechtsgevolgen van de besluiten, na verdere onderbouwing in het verweer, in stand kunnen blijven. Dat betekent dat de verzoeken terecht zijn afgewezen, zij het in eerste instantie met een onvoldoende onderbouwing. Tijdens de beroepsprocedure is uitgelegd welke maatregelen er in de gebieden genomen worden en wat daarbij de opbrengsten van o.a. de Lbv en de MGA zullen zijn. De cijfers roepen echter wat vragen op de daling van ruim 6000 mol (cumulatief waarbij de depositie op alle hexagonen bij elkaar zijn opgeteld) per hectare die genoemd wordt lijkt niet te kloppen, aangezien dat ruim hoger is dan de totale depositie per hectare. Hierdoor is niet duidelijk hoe groot het effect van de genomen maatregelen nu echt is, en of dat voldoende is om verslechtering te stoppen. Dat is wel van belang voor de vraag of er nog meer passende maatregelen nodig zijn). Deze uitspraken lijken dus wel enige ruimte te laten om intrekkingsverzoeken af te wijzen, maar gelet op de onduidelijkheid over de onderbouwing is het de vraag of hoe groot de kans van slagen in andere zaken is.

Op 11-10-2024 heeft de rechtbank Oost-Brabant inzake het bedrijf Sabc:

<https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:RBOBR:2024:4731> uitspraak gedaan m.b.t. het intrekken van latente ruimte van het bedrijf. Hiertegen is door de provincie Noord-Brabant geen hoger beroep ingesteld vanwege het verkeerd vaststellen van de referentiesituatie.

Strengere eisen aan ecologische onderbouwing

De eisen die de Rb Noord-Nederland lijkt te stellen aan de ecologische onderbouwing van de effecten op de natuur zijn zeer streng. Het zal in de praktijk erg moeilijk, heel arbeidsintensief en daardoor ook kostbaar zijn om aan die eisen te voldoen. Daarbij is het ook de vraag of de eisen die de rechtbank stelt niet té streng zijn, omdat de Afdeling vergelijkbare onderbouwingen wel lijkt te accepteren. Zowel Friesland als Drenthe gaat vermoedelijk in hoger beroep tegen de uitspraken, waarbij het punt over de ecologische onderbouwing dan ook aan de orde gesteld zal worden.

Rechtbanken worden sturender in de zaak

In de uitspraken van 16 april gaat de Rechtbank Oost-Brabant nog een stapje verder en krijgt de provincie opdracht om binnen 26 weken andere passende maatregelen te treffen die binnen een jaar leiden tot een blijvende, substantiële daling van de stikstofdepositie op de betrokken Natura 2000-gebieden. Als de provincie dat niet doet, moet ze passende maatregelen nemen met betrekking tot de bedrijven waartegen de intrekkingen verzoeken zijn gericht. Daarbij geeft de rechtbank wel aan dat de emissieruimte voor niet meer dan 85% mag worden ingeperkt, als het bedrijf daarna op de betreffende locatie geen landbouwhuisdieren meer houdt. Daarmee heeft de rechtbank wel oog voor het feit dat bij elke vorm van economische activiteit wel enige stikstofuitstoot wordt veroorzaakt (alleen al door verkeersbewegingen) en voor de noodzaak van de ondernemers om op enige wijze in hun levensonderhoud te voorzien. Daarbij sluit de rechtbank aan bij de voorwaarden die gelden voor de Lbv en de Lbv plus, de vrijwillige beëindigingsregelingen. Ook bij onvrijwillige beëindiging moeten volgens de rechtbank dus zulke mogelijkheden worden geboden, mede in het licht van de aantasting van het eigendomsrecht. De rechtbank licht overigens niet toe wanneer voldaan wordt aan de eis van een “substantiële” daling en waarom daarbij is gekozen voor deze termijnen (een half jaar voor het nemen van de maatregelen, een jaar voor het daadwerkelijke effect).

Wat zowel voor handhavingsverzoeken als voor intrekkingen verzoeken geldt, is dat deze in de praktijk over het algemeen worden afgewezen door de provincies, waarna die besluiten worden vernietigd door de rechter en de provincies nieuwe besluiten moeten nemen. Als dat weer afwijzingen zijn, worden die vaak opnieuw voorgelegd aan de rechter, met weer een vernietiging tot gevolg. Duidelijk is dat rechtbanken die cirkel willen doorbreken door strengere uitspraken te doen met striktere opdrachten voor de provincies. De enige echte uitweg hierbij is een concreet pakket aan maatregelen om verslechtering te stoppen, de natuur te verbeteren en daarmee vergunningverlening weer op gang te brengen. Dan is intrekking van bestaande vergunningen immers niet meer nodig en wordt het ook mogelijk om PAS-melders van een vergunning te voorzien, zodat niet langer sprake is van een overtreding.

Vervolg recente uitspraken

- Noord-Brabant In hoger beroep en vragen een voorlopige voorziening aan op de termijn die door de rechtbank zijn gesteld
- Drenthe: In hoger beroep tegen de uitspraak
- Friesland: In hoger beroep tegen de uitspraak
- Noord-Brabant, uitspraak Sabic: geen hoger beroep.

Maatregelen Ministeriele commissie Economie en Natuurherstel (McEN)

Op 25 april jl. heeft de minister de kamerbrief “Startpakket Nederland van het slot” naar de voorzitter van de Tweede Kamer gestuurd. Met daarbij het advies van de landsadvocaat. De aangekondigde maatregelen en de beschikbaar gestelde middelen zijn onvoldoende om af te kunnen zien van handhaving en intrekkingen. De aangekondigde beleidswijzigingen

(rekenkundige ondergrens, systeemwijziging, tijdelijke emissies, NDA's en natuurmaatregelen) zullen hierbij maar zeer beperkt ondersteuning in bieden.

De Landsadvocaat wijst op het belang van een goede borging van de maatregelen. Dat zou kunnen door het maatregelenpakket vast te leggen in een duidelijk omlijnd programma dat voorziet in tussendoelen met voldoende monitoring, waarbij is voorzien in bijsturing met maatregelen indien dat nodig blijkt, aldus de Landsadvocaat. Zonder deze tussentijdse monitoring en bijsturing moet er rekening mee worden gehouden dat het maatregelenpakket onvoldoende is geborgd. Ook de financiering van de maatregelen moet verzekerd zijn.

Zorgen uit de kerngroep IHI

Zowel juristen als vergunningverleners geven van de provincies geven dat het beleid onvoldoende is om goed verweer te kunnen voeren. Zij doen hun werk, halen alles uit de kast maar weten dat de uitkomst van de rechter negatief zal zijn. En dit in een dossier wat al jaren loopt. Daarbij zijn er ook al geluiden wat als we het verzoeken toewijzen. Ervaren collega's met kennis en kundigheid haken af. Daarbij geven zij aan dat er onvoldoende ruimte is in de organisatie om het goede advies te kunnen geven. Zij pleiten er minimaal voor dat in de advisering naar het college zij zowel het juridisch juiste advies mogen opnemen in het voorstel als ook bestuurlijke overwegingen in het voorstel worden verwoord om af te kunnen wijken van het advies. Daarmee wordt het te nemen besluit ook echt een bestuurlijk besluit. Hiervoor is steun nodig van het management en directie.

Conclusie

- Het wordt steeds moeilijker om handhavings- en intrekkingverzoeken te kunnen afwijzen.
- Er is een geborgd pakket aan bron- en natuurherstelmaatregelen nodig om verzoeken te kunnen afwijzen.
- Rechters worden sturender in hun opdrachten aan provincies om nieuwe besluiten te nemen, maar voorzien niet zelf in de zaak.
- Er is vanuit het management en directie steun nodig om het juridisch juiste advies te kunnen geven aan het college.

Vervolg

1. Via de bestuurlijke kopgroep de zorg delen met de MCEN en verzoeken wat het Rijk hierin kan betekenen. Bijvoorbeeld door extra middelen en juridische ondersteuning beschikbaar te stellen voor de vele handhavings- en intrekkingverzoeken en hierover nadere afspraken te maken.
2. Vanuit de bestuurlijke kopgroep sturen op een geborgd pakket aan maatregelen en natuurherstel conform het advies van de landsadvocaat met bijbehorende gebiedsgerichte doorrekening en financiering
3. Bij de kring van provinciesecretarissen het gesprek te voeren over de bredere advisering richting het college
4. In de AAC-LG het gesprek voeren over dit bestuurlijk zeer gevoelige onderwerp van het toewijzen van verzoeken en wat hiervoor nodig is om dit via de GS-en in de BAC-LG bespreekbaar te maken.

Bijlagen

1. Advies landsadvocaat aan MCEN
2. Overzicht indiende IHI-verzoeken
3. Overzicht van maatregelen die genomen zijn of worden vanuit de MCEN (spoor1/2), PAS-melders en handelingsperspectieven.

Bijlage 1: Advies Landsadvocaat

Zied hiervoor de bijgevoegde brief van de landsadvocaat

Bijlage 2: Overzicht ingediende ingebrekestellingen, handhavings- en intrekkingenverzoeken

Overzicht wordt wekelijks vernieuwd. Hieronder de stand van 14-5-2025

Handhavingsverzoek en	Totaal	In behandeling	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep
PAS-Melders	82	30	18	32	2
Landbouw	194	72	20	99	3
Industrie	23	7	5	9	2
Overig	31	9	10	9	3
Totaal	330	118	53	149	10
Intrekkingenverzoeken	160				
Ingebrekestellingen	27				

Bijlage 3: Overzicht maatregelen t.b.v. het voorkomen van handhaving en intrekkingen

3-1 In principe kan iedere stikstofreductie die niet heringezet wordt middels in- of extern salderen als maatregel opgevoerd worden om van handhaving af te zien. Voorwaarde is wel dat deze matcht met de individuele PAS-melder waarvoor van handhaving wordt afgezien. Een aantal landelijke opkoopregelingen zoals de MGA, Sanering varkenshouderijen, LBV en LBV+ kunnen als onderbouwing gebruikt worden. Ook provinciale doelenbanken en SSRS/SPIN kunnen, mits gevuld als onderbouwing gebruikt worden. Daarnaast kan ook emissiereductie uit andere projecten en al dan niet tijdelijk staken van emissie als onderbouwing gebruikt worden.

3-2 MCEN en Handelingsperspectieven

Na de uitspraken van 18 december is gewerkt aan een verkenning van resterende en potentiële handelingsperspectieven. Hierbij is allereerst een beschouwing gegeven van toestemmingsvarianten die in het verleden geprobeerd zijn. Vervolgens is beschouwd welke toestemmingsvarianten momenteel nog kansrijk zijn, dan wel wat nodig is om deze kansrijk te maken. En tenslotte is bepaald welke nieuwe kansen eventueel nog gezien worden.

Geborgd pakket aan maatregelen (spoor 2)

Allereerst is geconcludeerd dat de belangrijkste structurele oplossing blijft liggen in een goed geborgd maatregelenpakket waarmee additionaliteit onderbouwd kan worden. Dit geeft direct ook ruimte voor afweging bij intrekkingenverzoeken en handhavingsverzoeken.

Ecologische onderbouwing, ADC-toets en Beheer en Onderhoud

Daarnaast blijven er kansen voor toepassing van de ecologische onderbouwing, zeker als het gaat om activiteiten met een kleine en tijdelijke stikstofbijdrage, de ADC-procedure (HrI art. 6.4) voor grote projecten van nationaal belang (niet geschikt voor handhavingsverzoeken) waarvoor geen alternatieven zijn en wordt ruimte gezien voor (vergunningvrij) beheer en onderhoud en werkzaamheden t.b.v. instandhoudingsdoelen N2000.

Rekenkundige ondergrens (RKO)

Nieuwe kansrijke opties zijn de verhoogde rekenkundige ondergrens. Bij het toepassen van een RKO zullen activiteiten beneden de 1 mol niet meer vergunningsplichtig zijn en zullen die activiteiten niet meer in overtreding zijn.

Projecten met een substantiële daling als passende maatregel (HrI art 6.2)

Je kunt met de juiste reductie zorgen dat er geen overtreding meer is. En als die reductie aangemerkt is als passende maatregel geeft dit ook onderbouwing om resterende bedrijf een evt intrekkingsverzoek af te wijzen. Voor de resterende activiteiten van deze projecten is er naar verwachting meestal wel een natuurvergunning nodig, maar daarbij hoeft additionaliteit niet te worden onderbouwd (terwijl dat nu hét struikelblok is). Deze optie wordt momenteel toegepast bij de vrijwillige beëindigingsrgelingen, waarbij 85% van de stikstofuitstoot van de intensieve veehouderij op een locatie wegvalt (de resterende 15% mag worden behouden voor een nieuwe activiteit op dezelfde locatie).

Standaardonderdelen en één-en-het-zelfde-project

Potentieel kansrijk bij nadere uitwerking zijn de uit de jurisprudentie voortkomende toepassing van standaardonderdelen van een project, waardoor kan worden volstaan met een voortoets en er geen natuurvergunning nodig is. Toepassing van deze optie lijkt vooral mogelijk voor projecten die nodig zijn vanwege algemene wet- en regelgeving en mogelijk ook wijdverbreide praktijken. Ook de optie van voortzetting van één-en-het-zelfde-project, waarbij bepaalde projectwijzigingen zonder vergunning realiseerbaar zijn en niet noodzakelijkerwijs inhouden dat het complete project opnieuw moet worden beoordeeld, wordt na uitwerking als kansrijk gezien. De identiteit en continuïteit van het project moeten hetzelfde blijven; er mag niets wijzigen in de aard, de plaats of de voorwaarden waaronder een project mag plaatsvinden;

Systeemwijziging en doelsturing

Naast deze bestaande en verkende handelingsperspectieven wordt het belang geduid om een systeemwijziging te verkennen op het gebied van toestemmingsverlening. De noodzakelijke systeemwijziging die de provincies zich gelet op het voorgaande goed kunnen voorstellen is het verenigen van het natuurspoor met het milieuspoor. Binnen het milieuspoor kan vorm worden gegeven aan emissiesturing voor alle uitstoters van NH₃ en NO_x binnen alle sectoren, op een zodanig manier dat daarmee wordt voldaan aan de vereisten van de Habitatrichtlijn. Doelsturing gericht op een verplicht en afrekenbaar emissieplafond dat bedrijven op termijn moeten bereiken kan hierbij als instrument worden benut, zodat de noodzakelijke reductie is geborgd en bedrijven weten waar ze aan toe zijn en zelf kunnen bepalen hoe ze hun emissieplafond bereiken. Zo'n nieuw stelsel biedt voorts

de mogelijkheid om het grootste deel van de bedrijven voortaan te reguleren op basis van algemene regels (zoals het Besluit activiteiten leefomgeving, het Bal), en alleen nog te werken met (natuur)vergunningen voor de grootste uitstoters die er voor de natuur werkelijk toe doen. Dit maakt de vergunningverlening door het bevoegd gezag effectiever en efficiënter en leidt naar verwachting bovendien tot een meer ontspannen uitvoeringspraktijk voor overheid en bedrijfsleven. Toezicht en handhaving zullen een extra inspanning vereisen.

Inschatting kansrijkheid van de maatregelen

Maatregelen	Kansrijkheid		Opmerking
	Handhaving	Intrekkingen	
Regelingen			Vrijwillige beëindigingsregelingen hebben hetzelfde eindresultaat als een intrekkingbesluit. Maar met een andere financiële afwenteling en op basis van vrijwilligheid. Ook zorgt bedrijfsbeëindiging uiteraard ook voor beëindiging van een overtreding.
LBV, LBV+	+/-	+/-	
MGA	+/-	+/-	
RPMG	+/-	+/-	
Tijdelijke maatregelen	+/-	n.v.t.	Verbod op bemesten gekoppeld aan looptijd legalisatieprogramma
Intern salderen	-	-	Bedrijven die tussen 1-1-2020 en 1-1-2025 intern hebben gesaldeerd en door de uitspraak alsnog in overtoerding zijn hoeft tot 1-1-2030 niet handhavend te worden opgetreden
Stikstofbanken			Als deze ruimte gebruikt wordt als onderbouwing om van handhaving af te zien is de ruimte geblokkeerd voor vergunningverlening.
SSRS/SPIN	-	-	Ruimte is zeer beperkt beschikbaar i.v.m. additionaliteit.

MCEN/ Handelingsperspectieven			
Geborgd pakket	++	++	Betreft verplichting zolang verslechtering niet is uit te sluiten. In principe niet optioneel.
Ecologische onderbouwing	+/-	-	Zeer casuseffectief, maar naar verwachting beperkt qua bruikbare casussen.
ADC-Toets	-	+/-	Zeer casuseffectief, maar naar verwachting vrijwel niet inzetbaar vanwege het aan moeten tonen van groot maatschappelijk belang en geen alternatieven.
Beheer en onderhoud	-	-	Zeer casuseffectief, maar zeer beperkt qua bruikbare casussen.
Rekenkundige ondergrens	+/-	-	Deel wat eronder valt is vrij van beiden. Deel erboven wordt juist vatbaarder. 50% tot 80% van de Pas-melders valt hier onder.
Projecten met grote stikstofreductie	n.v.t.	+	Betreft vergunningverlening
Standaard onderdelen	+/-	+/-	Betreft vergunningverlening
Een en hetzelfde project	n.v.t.	n.v.t.	Betreft vergunningverlening
Systeemwijziging	-	-	<u>Voor de korte termijn</u> i.r.t. liggende verzoeken is dit niet kandrijk <u>Voor de lange termijn:</u> Heel kansrijk. zorgt dit juist voor helderheid per bedrijf,

			onderbouwing additionaliteit, etc etc.
Doelsturing	-	-	Zie systeemwijziging
Additionaliteit en natuurherstel	+/-	+/-	Wanneer is goed genoeg?

Beeindigingsregelingen die betrekking hebben op de ondernemer zelf werken positief uit voor de liggende verzoeken.

Op 5 juni 2025 Agendapunt

Datum	14-5-2025
Portefeuillehouder	5.1.2e (Fr), 5.1.2e (NH) en 5.1.2e (ZH)
Inlichtingen bij	5.1.2e
Telefoon	5.1.2e
Onderwerp	Intrekkings- en handhavingsverzoeken

Kern van het onderwerp

Door het ontbreken van geborgde maatregelen wordt het welhaast onmogelijk om vergunningen te verlenen en intrekkings- en handhavingsverzoeken af te wijzen. In bijgevoegde notitie is een overzicht van de meeste recente rechterlijke uitspraken die dit bevestigen. Uit de interbestuurlijke kerngroep, intrekkingsverzoeken, handhavingsverzoeken en ingebrekestellingen (IHI) komt ook het signaal dat we ambtelijk niet anders meer kunnen dan het college van GS te adviseren om verzoeken toe te wijzen. Gevolg is dat overtredingen worden beëindigd en activiteiten worden gestopt. Dit ligt bestuurlijk erg gevoelig en we zijn ons bewust dat bestuurlijk ook ander gekozen kan worden. Met de AAC willen we het gesprek voeren wat dit betekent over de vorm waarin de colleges ambtelijk geadviseerd worden (steun van management) en hoe dit bestuurlijk het beste bespreekbaar gemaakt kan worden.

Voorstel/gevraagd besluit:

De kerngroep IHI adviseert de AAC PH-VTH en AAC om:

1. Een beeld te vormen hoe het toewijzen van verzoeken bestuurlijk het beste bespreekbaar gemaakt kan worden en wat hiervoor nodig is;
2. In gesprek te gaan met de kring van provinciesecretarissen om een integrale advisering met ruimte voor een gedegen ambtelijk advies richting college van GS mogelijk te maken.

Aanleiding/context

Provincies zijn bevoegd gezag voor toezicht en handhaving. Op 8 mei j.l. is de BAC-LG akkoord gegaan met het toezicht en handhavingsbeleid en het stappenplan beoordeling handhavingsverzoeken Pas-melders. Voor het intrekkingsbeleid vindt nog afstemming plaats waarna dit bestuurlijk zal worden voorgelegd. Aanleiding voor de bespreking vormen de recentelijk rechterlijke uitspraken, de reactie van milieu en natuurorganisaties op het startpakket van de MCEN en de zorgen die ambtelijk worden uitgesproken in de kerngroep IHI waarbij het toewijzen van verzoeken niet meer kan worden uitgesloten. Het is goed om hierbij te beseffen dat handhavingsverzoeken (stoppen van een overtreding) en intrekkingsverzoeken (intrekken van de (deel) vergunning wat gezien kan worden als passende maatregelen) 2 verschillende onderwerpen zijn.

Uitkomsten bespreking kerngroep IHI:

- Het wordt steeds moeilijker om handhavings- en intrekkingsverzoeken te kunnen afwijzen.
- Er is een geborgd pakket aan bron- en natuurherstelmaatregelen nodig om verzoeken te kunnen afwijzen.
- Rechters worden sturender in hun opdrachten aan provincies om nieuwe besluiten te nemen, maar voorzien niet zelf in de zaak.
- Er is vanuit het management en directie steun nodig om het juridisch juiste advies te kunnen geven aan het college.

Ad 1 Bestuurlijk bespreekbaar maken van de problematiek

Het dilemma is dat door het ontbreken van een geborgd pakket aan maatregelen het afwijzen van intrekkings- en handhavingsverzoeken steeds moeilijker wordt. Er zijn al vele maatregelen geprobeerd en sommige zijn nog beleidsmatig in wording (zoals RKO en tijdelijke deposities) maar bieden niet het comfort om verzoeken te kunnen afwijzen. In de huidige juridische procedures wordt alles uit de kast

Op 5 juni 2025

gehaald bij het opstellen van de overwegingen maar de rechterlijke uitkomst staat vaak bij voorhand vast. Je merkt dat de provinciale collega's en rechters dit erg onprettig vinden waarbij de rechters meer sturender worden in de zaak.

Ad 2 Steun van management en directie voor bredere advisering richting college

Zowel juristen als vergunningverleners geven van de provincies geven dat het beleid onvoldoende is om goed verweer te kunnen voeren. Zij doen hun werk, halen alles uit de kast maar weten dat de uitkomst van de rechter negatief zal zijn. En dit in een dossier wat al jaren loopt. Daarbij zijn er ook al geluiden wat als we het verzoeken toewijzen. Ervaren collega's met kennis en kundigheid haken af. Daarbij geven zij aan dat er onvoldoende ruimte is in de organisatie om het goede advies te kunnen geven. Zij pleiten er minimaal voor dat in de advisering naar het college zij zowel het juridisch juiste advies mogen opnemen in het voorstel als ook bestuurlijke overwegingen in het voorstel worden verwoord om af te kunnen wijken van het advies. Daarmee wordt het te nemen besluit ook echt een bestuurlijk besluit. Hiervoor is steun nodig van het management en directie.

Samenhang andere IPO-opgaven

Voor wat betreft toezicht en handhaving vindt afstemming plaats met spoor 1 van de Ministeriële Commissie Economie en Natuur (MCEN). Voor het afzien van handhaving is een geborgd pakket van maatregelen noodzakelijk. Dit is onderdeel van spoor 2 van de MCEN. Daarnaast is n.a.v. de recente uitspraken m.b.t. intern salderen door de provincies een overzicht opgesteld van handelingsperspectieven die momenteel nader worden uitgewerkt. Tot slot loopt er voor PAS-melders een apart inter bestuurlijk proces.

Consequenties

Het toewijzen van intrekkings- en handhavingsverzoeken ligt bestuurlijk zeer gevoelig. Zowel ambtelijk als bestuurlijk wordt er alles uit de kast gehaald om dit te voorkomen. Maar beleidsmatig worden er onvoldoende maatregelen genomen dit echt te voorkomen. Dit is des te pijnlijker voor ondernemers die ten goede trouw hebben gehandeld of bedrijven met een reguliere vergunning waarbij het intrekken van deze vergunning of een deel daarvan tot gevolg heeft dat (deel) bedrijfsactiviteiten moeten worden gestopt.

Vervolgstappen

Ambtelijk

- 19-5-2025: AAC PH-VTH
- 22-5-2025: Beleidsmedewerkeroverleg VTH
- Pm : Voorbespreken 5.1.2e
- Pm: Kring van Provinciesecretarissen
- 5-6-2025: AAC-LG

Bestuurlijk (na de zomer?)

- 26-5-2025: BAC PH-VTH
- 26-6-2025: BAC-LG

Bijlagen

1. Notitie duiding recente rechterlijke uitspraken m.b.t. intrekkings- en handhavingsverzoeken.
2. Als bijlagen hiervan de uitspraak van de landadvocaat op het startpakket van de MCEN.

Verslag

Contact

5.1.2e
5.1.2e 1.2
5.1.2e @pzh.nl

Vergadering van

PO Coördinerend Stikstof

Vergaderdatum

12 mei 2025

Ons kenmerk

Aanwezig

Frank Rijkaart, 5.1.2e, Anne-Fleur de Kleyn, 5.1.2e, Mariëtte van Leeuwen, Berend Potjer, Floor de Vries, Priscilla Speijer, 5.1.2e, Maureen ter Steege, 5.1.2e (ODH), 5.1.2e (ODH), team Stikstof

Afwezig

Kopie aan

1. Opening, agenda en mededelingen

- Mw. Van Leeuwen deelt mee dat de 'bedankt-brief' aan de sprekers van de hoorzitting van 16 april, die ongezien namens mw. Van Leeuwen is verzonden, erg verkeerd is gevallen en daar samen met dhr. Rijkaart heel veel herstelwerk aan gehad te hebben in de vakantie. 5.1.2e verontschuldigd zich namens het team en geeft aan dat dit een ongelukkig voorval op een ongelukkig moment is geweest.
- Mw. Van Leeuwen geeft aan moeite te hebben met de procesgang van ambtelijk advies en wijzigingen van de bestuurder nav de brieven mbt de duiding 2 weken geleden. Afsproken wordt om een volgende keer hierover afspraken te maken.
- Terugkoppeling gesprek met 5.1.2e (5.1.2e)
Dhr. Rijkaart geeft aan dat 5.1.2e op bezoek is geweest voor een goed, leuk en informatief gesprek. O.a. een aantal opties besproken om snel uit de vergunningencrisis te komen: optie 1 mbt rekenkundige ondergrens, optie 2 mbt een proefproces en optie 3 mbt bedrijfsbeëindiging. Ook opties besproken die niet kunnen en opties waarvoor de verantwoordelijkheid bij het Rijk ligt. Optie 1 en 3 niet haalbaar maar kunnen we nogmaals bij het Rijk op tafel leggen. Optie 2 is interessant, gaan we verder onderzoeken en wordt verder besproken.
- Terugkoppeling uit de gebieden (5.1.2e)
De update wordt morgen ook in PO ZH-PLG besproken. Opvallend is dat in recent gesprek met 2 verschillende gebieden de reactie op SANE niet inhoudelijk is maar emotioneel. Dit wordt herkend door aanwezigen en verder besproken.

2. Verslag en openstaande acties van vorig PO

- a. Verslag vorig PO Coördinerend Stikstof van 24 april 2025 [bijlage 2a1-1]
Niet besproken.

3. Besprekstukken

a. IPO en Rijk

Niet besproken.

b. Stikstofprogramma

3b1. Zuid-Hollandse Analyse stikstof

Mw. Van Leeuwen heeft een aantal vragen en opmerkingen, oa over percentage NOx afname van 4% plaatje: de toelichtende tekst zegt iets anders. Mbt overgangszone rondom stikstofgevoelige gebieden lijkt het alsof we bijna overal overgangszones willen aanbrengen, graag nuanceren. Dhr. Rijkaart heeft een opmerking mbt congruentie en noemt als voorbeeld dat het Rijk het in de brieven heeft over 'zones rondom overbelaste hexagonen' en in de analyse hebben we het over 'zones rondom gebieden'. Dhr. Potjer merkt op dat de 'basis' beter toegelicht kan worden adhv van wat voorbeelden. Verder pagina 7 natuurherstel vervangen door natuurbeheer en duurzame energie iets meer in het stuk onder de aandacht brengen. **5.1.2e** geeft aan dat dit stuk bedoelt is voor gedeputeerden als aanvullende informatie en eventueel ook als onderlegger doorgestuurd kan worden naar de commissieleden. Mw. Van Leeuwen geeft aan dat in het stuk dan veel meer moet blijken waarom we de ammoniakgerichte aanpak willen. Dhr. Rijkaart vult aan dat er geen ruimte mag zitten tussen wat het Rijk zegt en wat wij zeggen. Afgesproken wordt dat **5.1.2e** hiervoor met Mw. Van Leeuwen en dhr. Rijkaart samen zit om alles goed af te dichten.

3b2. Governance

5.1.2e geeft aan dat er in lijn met een breder voorstel over portefeuillehouderschap college breed een governance voorstel is gemaakt. Het stuk ligt nu bij provinciesecretaris en hij gaat daarover met mw. Van Leeuwen en Dhr. Rijkaart in gesprek.

3b3. Analyse startpakket Nederland van het slot

Dhr. Potjer stelt voor om in IPO af te stemmen of elke provincie ook nog apart een brief aan Minister President Schoof gaat sturen. Dhr. Rijkaart geeft aan geen probleem te hebben om als provincie een brief te sturen omdat wij ook een provinciale aanpak hebben gepresenteerd. Om te voorkomen dat eea verkeerd wordt opgevat moet de zin op pagina 2 'De plannen van het Rijk zijn niet leidend voor de uitwerking van onze eigen SANE-maatregelen' verwijderd worden. Mw. Van Leeuwen benadrukt dat voorkomen moet worden dat eea opgevat wordt dat de provincie koppen zet bovenop rijksbeleid en dit als uitgangspunt neer te zetten en dat wij geen maatregelen stapelen op rijksbeleid. Dhr. Rijkaart stelt voor om in de communicatie mw. Van Leeuwen te benoemen als Coördinerend gedeputeerde Samenhangende Aanpak Natuurherstel en Economie.

5.1.2e vraagt aandacht voor de woordkeus mbt PAS-melders.

Dhr. Potjer geeft mbt communicatie dat niet alleen de economie, woningbouw en verduurzaming van de haven stilvalt maar ook de realisatie van onze energie infrastructuur. Afgesproken wordt dat morgen in GS gewerkt wordt met machtigingen om tekst aan te passen.

c. Vergunningverlening

Niet besproken.

4. Ter kennisnamestukken

a. Antwoorden vragen mestverkenner

Niet besproken.

5. Rollende agenda

- a. Stikstof agenda komende weken
Niet besproken.

6. Voorbereiding op

- a. *Provinciale Staten en Commissievergaderingen*
Niet besproken.
- b. *Bestuurlijke overleggen*
Niet besproken.
- c. *Werkbezoeken*
Niet besproken.
- d. *PO ZH-PLG*
Niet besproken.

7. Rondvraag

- 5.1.2e deelt mee dat woensdag de zitting is bij de rechtbank Den Haag mbt de verbouwing van Het Binnenhof. Er zal ook een livestream zijn ivm de grote belangstelling.
- 5.1.2e geeft aan dat vandaag de laatste keer van 5.1.2e was dat hij in dit overleg deelnam ivm vervroegd pensioen en bedankt hem voor zijn inzet.

Openstaande actiepunten

Datum	Onderwerp	Omschrijving en deadline	Actiehouder
13 mei	Casus Renure	Bij team Landbouw navragen over de casus Renure.	5.1.2e
13 mei	Uitspoeling in natuurgebieden vs landbouwgronden	Informatie en context opvragen bij RIVM – weinig verdere informatie bekend. 26/8 Actie afgerond	5.1.2e
3 juni	Pilot aanpassing derogatienorm	Met team Landbouw bekijken of een pilot haalbaar/wenselijk is.	5.1.2e
11 sept	Communicatie mbt vrijgekomen financiële middelen PAS-melders	Begin oktober communicatie bespreken over vrijgekomen financiële middelen PAS-melders. Tegen die tijd hebben we waarschijnlijk een beeld van het effect van de regelingen.	5.1.2e

Reminders

Datum	Onderwerp	Omschrijving en deadline	Actiehouder
	Magnesiumchloride Onderzoek in de gaten houden	Onderzoek gepresenteerd op PO, teruggekoppeld door 5.1.2e. Update wanneer onderzoek WUR bekend is.	5.1.2e

	5.1.2e uitnodiging sturen voor een gesprek over zijn onderzoek	Voorzien voor Q3-4	5.1.2e
	PAS-melder voortgangsbrief	Verstuurd in juni 2024. Nieuwe update mogelijk wenselijk voordat termijn legalisatieprogramma is verstrekken (en afhankelijk van de boodschap niet direct voor de kerst).	5.1.2e
	Proef/pilot directe benadering PAS- melders	Hangt ook samen met aangekondigde maatwerkaanpak Rijk. Wordt teruggekoppeld op PO wanneer er meer informatie is.	5.1.2e
	Toekomst LG - 1% organische stof aan bodem = 10% vochtproef	Memo verstuurd aan Frank per mail aan begin reces.	5.1.2e
	RMV Beurs 28 november	Gorinchem. Samen met team landbouw regelen dat we gaan.	
	verkenning naar mogelijkheden mestwetgeving en uitwisseling mest tussen vee- en akkerbouwbedrijven	Samen met team Landbouw / 5.1.2e	5.1.2e
	Amendement SGP 821 'Geen lege handen voor de landbouw'	2 miljoen beschikbaar (structureel?). Mogelijk in te zetten voor PAS-melders en interimers.	5.1.2e - landbouw
	Organiseren sessie monitoring staat van de natuur met Frank	Te organiseren na de sessie met 5.1.2e	5.1.2e

Verslag

Contact

5.1.2e
5.1.2e 1.2
5.1.2e @pzh.nl

Vergadering van

PO Coördinerend Stikstof

Vergaderdatum

21 mei 2025

Ons kenmerk

Aanwezig

Frank Rijkaart, 5.1.2e, Anne-Fleur de Kleyn, 5.1.2e, Mariëtte van Leeuwen, Berend Potjer, Floor de Vries, Priscilla Speijer, 5.1.2e, Maureen ter Steege, 5.1.2e (ODH), 5.1.2e (ODH), team Stikstof

Afwezig

Kopie aan

1. Opening, agenda en mededelingen

- Dhr. Potjer is verhinderd.
- 5.1.2e geeft aan tot 12 uur bij de vergadering te zijn en voor te zitten. Vanaf 12 uur zal 5.1.2e aanschuiven en de rest van de vergadering voorzitten.
- 5.1.2e deelt het volgende mee:
 - Morgen heeft de Cdk gesprek met een aantal burgemeesters. 5.1.2e en 5.1.2e hebben een korte annotatie geschreven en nadrukkelijk gevraagd om een terugkoppeling ivm de bijeenkomst met gemeentes 23 mei.
 - De petitie vanuit het Groen hart tegen het SANE is uit en de tussenstand wordt 28 mei overhandigd tijdens de commissievergadering. Juridisch gezien hoeven we hier niets mee. Mw. Van Leeuwen heeft vernomen dat alle gemeenten hierover actief worden aangeschreven en dat adviesbureau Org-ID daar een actieve rol in vervuld. Org-ID wordt ook ingehuurd door het ZH-PLG en kan dan geen rol meer vervullen in het gebiedsproces als dat zo is. Via de ambtelijke lijn wordt dit afgehandeld en Org-ID wordt gevraagd of dit zo is.
 - Er is een motie van de gemeenteraad Molenlanden binnengekomen 'PAS op de plaats voor SANE'.
 - Deltalinqs heeft een rechtszaak aangekondigd tegen het stikstofbeleid en steun uitgesproken voor SANE. Positief is dat hierdoor MP Schoof contact heeft opgenomen met de voorzitter van Deltalinqs.
 - 5.1.2e stuurt vanmiddag een mail aan gedeputeerden over het gesprek van 5.1.2e met wethouders Molenlanden.
- 5.1.2e geeft een terugkoppeling van de technische sessie van vanmorgen over het Rijkspakket. Mw. Van Leeuwen heeft van één van de statenleden positieve feedback gekregen over de deskundigheid waarmee de vragen beantwoordt waren.
- Inventarisatie Rijk/IPO en inventarisatie provinciale mogelijkheden voor SANE (5.1.2e) 5.1.2e deelt mee dat we bezig zijn met de groslijst van optionele maatregelen en aan het kijken in relatie tot de maatregelen uit het Rijkspakket wat er loopt en wat er speelt

zodat we goed gesteld staan. Mw. Van Leeuwen geeft aan graag een overzicht te ontvangen van de maatregelen en vanuit welk overheidsorgaan de maatregel zou moeten komen, welke maatregelen lenen zich voor generiek en welk voor specifiek. 5.1.2e geeft aan dat er een risico is dat het effect beperkt is bij partijen die tegen de maatregelen zijn.

5.1.2e geeft aan dat het team met de lijst aan de slag gaat en in de Q&A op te nemen. We wachten nog even met het voorstel van 5.1.2e om de impactanalyse aan de Staten te laten zien.

2. Verslag en openstaande acties van vorig PO

- a. Verslag vorig PO Coördinerend Stikstof van 12 mei 2025 [bijlage 2a1-1]
Geen opmerkingen.

3. Besprekstukken

a. IPO en Rijk

5.1.2e geeft aan zojuist ambtelijke kopgroep te hebben gehad. De bestuurlijke kopgroep blijft en gaat subgroepjes voor spoor 1 en 2 formeren. Spoor 1 met bewindspersoon Mona Keijzer gehad, dat ging goed. Spoor 2 overleg met minister LVVN gaat moeizamer. IPO komt met een voorstel of de ambtelijke kopgroep blijft.

b. Stikstofprogramma

3b1. Lid GS-brief in antwoord op brief Liander

5.1.2e licht toe. Afgesproken wordt dat het geen lid GS-brief maar een GS-brief wordt voor komende dinsdag.

3b2. Inzet IPO voor Plenair Kamerdebat over het verslag van de ministeriële commissie Economie en Natuurherstel inzake de Stikstofproblemen

Mw. Van Leeuwen vraagt of eea afgestemd is in verband met de grote gevoeligheid.

5.1.2e geeft aan dat alles via de bestuurlijke kopgroep is gegaan. 5.1.2e

5.1.2e geeft aan dat we dhr. Potjer kunnen vragen om bij de kopgroep te vragen hoe deze processen verlopen en hier nog steviger bovenop gaan zitten en in het lobbyoverleg zodat we signalen eerder in kunnen brengen. 5.1.2e geeft aan dat de provincie Zuid-Holland een beetje buiten schot blijft in de hoeveelheid intrekkingshandnavingsverzoeken en dat is een interessante ontwikkeling. Dhr. Rijkaart geeft aan zich zorgen te maken of de landbouwsector nog aansluit bij het Sectortafeloverleg.

3b3. Gesprek met stakeholders na 11 juni

5.1.2e licht toe. Mw. Van Leeuwen vraagt om een goede check op wie onze stakeholders zijn en wie er eventueel nog moet aansluiten. Elke gebiedsgedeputeerden zou moeten kijken wie er eventueel nog ontbreekt. 5.1.2e stelt een PVA stakeholdermanagement. 5.1.2e geeft aan deze 2 acties te organiseren.

3b4. Q&A's ter voorbereiding van Statencommissie LG 28 mei

5.1.2e licht toe. 5.1.2e geeft aan dat de vraag uit de technische sessie is gekomen of de PZH maatregelen verder gaan dan de maatregelen van het Rijk. 5.1.2e

5.1.2e geeft aan dat onze maatregel aanvullend zijn en dat beide soort maatregelen prima naast elkaar kunnen bestaan. Gedeputeerden geven aan met de Q&A's uit de voeten te kunnen.

c. Vergunningverlening

5.1.2e geeft aan dat mondjesmaat aanvragen binnenkomen en te onderzoeken voor specifieke gevallen maatwerk kunnen leveren. Er zouden mooie dingen uit kunnen komen maar er zitten heel veel onzekerheden aan en dat de risico's zo groot zijn dat partijen hiermee vaak niet mee aan de slag willen gaan.

De zitting over de werkzaamheden aan het Binnenhof is goed gegaan. De verwachting is dat de verbouwing gewoon door kan gaan.

4. Ter kennisnamestukken

Geen opmerkingen.

5. Rollende agenda**a. Stikstof agenda komende weken**

Geen opmerkingen

6. Voorbereiding op**a. Provinciale Staten en Commissievergaderingen**

Geen opmerkingen.

b. Bestuurlijke overleggen

Geen opmerkingen.

c. Werkbezoeken

Geen opmerkingen.

d. PO ZH-PLG

Geen opmerkingen.

7. Rondvraag

- 5.1.2e geeft aan dat er een lid GS-brief komt met een uitnodiging aan het Agrarisch Stikstof Collectief en voorgelegd wordt bij gedeputeerden ter goedkeuring.
- Mw. Van Leeuwen geeft aan, tegen advies in, om nog wel een brief aan de insprekers te sturen met de mededeling de ophef achteraf heel vervelend te vinden en verantwoordelijkheid te nemen voor de onduidelijkheid maar geen excuses aan te bieden omdat ze niets verkeerd heeft gedaan. Onderwerp wordt verder besproken.
- 5.1.2e deelt zojuist bij de voorzitter van de bestuurlijk kopgroep benadrukt te hebben dat wat gedeeld wordt in de bestuurlijke kopgroep ook gedeeld wordt met 5.1.2e 5.1.2e.
- 5.1.2e 5.1.2e geeft aan dat 5.1.2e 5.1.2e

Openstaande actiepunten

Datum	Onderwerp	Omschrijving en deadline	Actiehouder
13 mei	Casus Renure	Bij team Landbouw navragen over de casus Renure.	5.1.2e
13 mei	Uitspoeling in natuurgebieden vs landbouwgronden	Informatie en context opvragen bij RIVM – weinig verdere informatie bekend. 26/8 Actie afgerond	5.1.2e
3 juni	Pilot aanpassing derogatienorm	Met team Landbouw bekijken of een pilot haalbaar/wenselijk is.	5.1.2e
11 sept	Communicatie mbt vrijgekomen financiële middelen PAS-melders	Begin oktober communicatie bespreken over vrijgekomen financiële middelen PAS-melders. Tegen die tijd hebben we waarschijnlijk een beeld van het effect van de regelingen.	5.1.2e

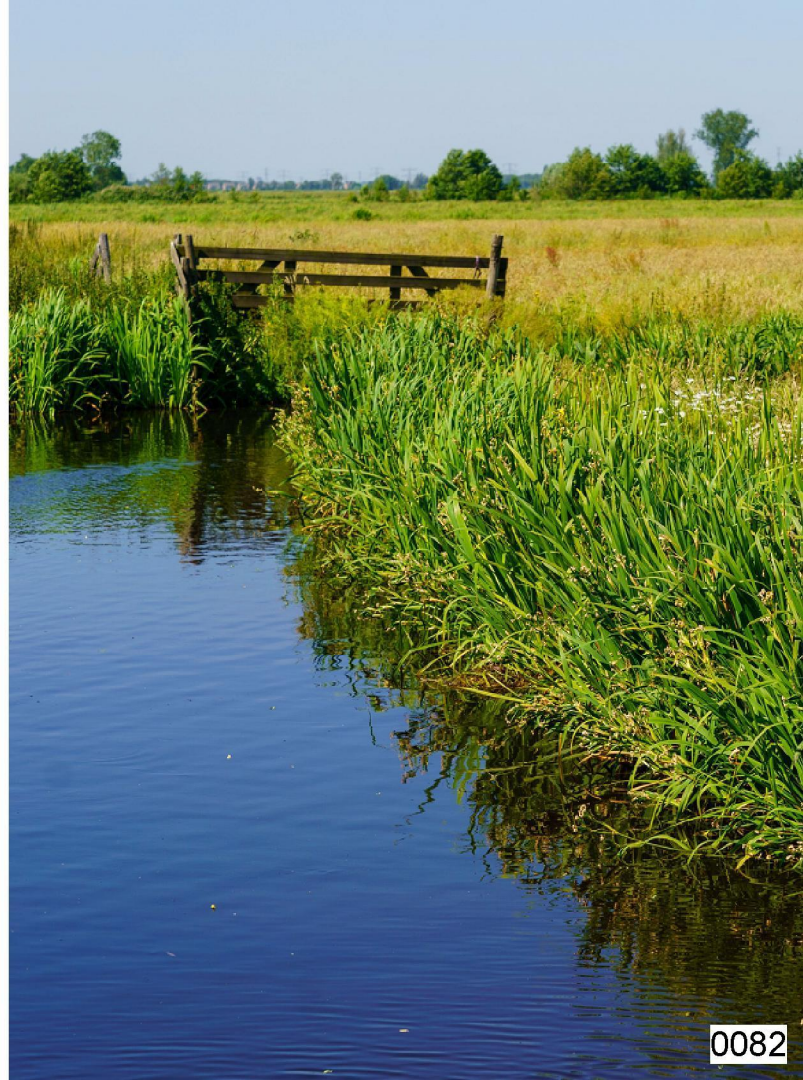
Reminders

Datum	Onderwerp	Omschrijving en deadline	Actiehouder
	Magnesiumchloride Onderzoek in de gaten houden	Onderzoek gepresenteerd op PO, teruggekoppeld door 5.1.2e. Update wanneer onderzoek WUR bekend is.	5.1.2e
	5.1.2e uitnodiging sturen voor een gesprek over zijn onderzoek	Voorzien voor Q3-4	5.1.2e
	PAS-melder voortgangsbrief	Verstuurd in juni 2024. Nieuwe update mogelijk wenselijk voordat termijn legalisatieprogramma is verstreken (en afhankelijk van de boodschap niet direct voor de kerst).	5.1.2e
	Proef/pilot directe benadering PAS- melders	Hangt ook samen met aangekondigde maatwerkaanpak Rijk. Wordt teruggekoppeld op PO wanneer er meer informatie is.	5.1.2e
	Toekomst LG - 1% organische stof aan bodem = 10% vochtopname	Memo verstuurd aan 5.1.2e per mail aan begin reces.	5.1.2e
	RMV Beurs 28 november	Gorinchem. Samen met team landbouw regelen dat we gaan.	
	verkenning naar mogelijkheden mestwetgeving en uitwisseling mest tussen vee- en akkerbouwbedrijven	Samen met team Landbouw / 5.1.2e	5.1.2e
	Amendement SGP 821 'Geen lege handen voor de landbouw'	2 miljoen beschikbaar (structureel?). Mogelijk in te zetten voor PAS-melders en interimers.	5.1.2e - landbouw
	Organiseren sessie monitoring staat van de natuur met 5.1.2e	Te organiseren na de sessie met 5.1.2e	5.1.2e

Overgangszones in SANE

Bijpraten en toelichting vervolgitwerking

22 mei 2025

Waarover bijpraten?

- Doel overgangszones
- Eerste verkenning drukfactoren
- Overgangszones (aanpak drukfactoren) in OER
- Maatregel overgangszones in SANE
- Stand van zaken en verdere uitwerking (PvA)

Doel overgangszones

- Wettelijke verplichting tot halen Natura 2000-doelstellingen (VHR)
- Deze worden op dit moment niet overal gehaald
- Werken aan systeemherstel, om te komen tot systeemherstel moeten drukfactoren worden weggenomen.
 - Dit gebeurt zoveel mogelijk met maatregelen **binnen** de N2000-gebieden, maar dit is niet voldoende.
 - Voor aanpak drukfactoren ook maatregelen **buiten** de N2000 nodig.

Wat verstaan we onder overgangszones?

- Zones grenzend aan Natura 2000-gebieden waarbinnen de activiteiten en het landgebruik zijn afgestemd op de instandhoudingsdoelstellingen van het aangrenzende Natura 2000- gebied.
- Opgaven voor natuur, water en klimaat zijn hier in samenhang met de landbouw uitgewerkt.
- Systeemherstel van het Natura 2000-gebied is het doel.
- Overgangszones betreffen vaak landbouwgrond, maar het kan ook om andere grond gaan.
- Hulpmiddel voor natuurherstel in Natura-2000 gebieden.

Eerste verkenning naar drukfactoren

Per N2000-gebied is gekeken welke **drukfactoren** er zijn op het N2000-gebied, waarvoor **maatregelen buiten het gebied** (of met effect erbuiten) nodig zijn om de doelen binnen het gebied te realiseren.

Gebruikte bronnen: NDA's, evaluatiegegevens N2000-beheerplannen, monitoringsrapportages, aangevuld met relevante adviezen EA.

Voorbeeld drukfactoren: Meijendel & Berkheide

Drukfactoren	Mee in de OER?
Invasieve exoten (verstoring)	Ja
Grondwaterkwantiteit is onvoldoende (verdroging)	Ja
Grondwaterkwaliteit is onvoldoende	Nee, deels KRW
Onvoldoende dynamiek (zand en getijdewerking)	Nee, herstelmaatregelen
Verstoring door (verwachte) recreatiedruk	Ja
Verzuring en vermesting (stikstof)	Nee, afkomstig van zee

Aanpak drukfactoren mee in de OER

In de OER worden drie alternatieven onderzocht voor bepalen passende aanpak vermindering drukfactoren.

In de OER ligt de focus op drie veel voorkomende/representatieve drukfactoren:

- Waterkwantiteit (verdroging)
 - Recreatiedruk (verstoring)
 - Invasieve exoten (verstoring)
-
- Stikstof als drukfactor bewust niet meegenomen vanwege emissieplafond ammoniak en 'de deken'.
 - Waterkwaliteit is niet meegenomen, omdat deze drukfactor wordt aangepakt vanuit KRW doelen.
 - Andere drukfactoren minder representatief of alleen voorkomend in één of een beperkt aantal gebieden.

Alternatieven voor aanpak drukfactoren N2000 (conform OER)

1. Maatregelen buiten N2000-gebieden opnemen in de **N2000-beheerplannen**.
2. Maatregelen buiten N2000-gebieden borgen in de Omgevingsverordening (*) door het aanstellen van een **zone van 1 kilometer** rondom N2000-gebieden.
3. Maatregelen buiten N2000-gebieden borgen in de Omgevingsverordening (*) door het aanstellen van een **gebiedsspecifieke zone**, waarbij de grootte van de zone afhankelijk is van de relevante drukfactoren.

Met bij de laatste twee alternatieven twee varianten:

- Variant A1) – Vrijwilligheid
- Variant A2) – Beperkingen

Overgangszones in SANE

Samenvattend

- SANE kijkt naar alle drukfactoren (verschil met OER en in lijn met MCEN)
 - Zorgt voor efficiëntie in aanpak en doelbereik N2000
 - Zorgt voor één integrale aanpak
- SANE zegt nog niks over waar overgangszones nodig zijn, hoe groot ze zijn, wat er wel en niet in mag!
- Bij nemen van maatregelen is flankerend beleid nodig
- Toegezegd om per gebied nader uit te werken (zie plan van aanpak)

Plan van aanpak nadere uitwerking

Plan van aanpak nadere uitwerking

Ambities worden opgenomen in omgevingsvisie voor herziening 2025 (o.b.v. OER)

Te nemen vervolgstappen zijn (**Plan van aanpak vervolg**):

1. Inhoudelijk spoor tot voorstel maatregelen per N2000-gebied
2. Impactanalyse van de maatregelen op natuur(herstel)doelen
3. Uitwerking per 'zone' met beleidssectoren, ZH-PLG en externe partijen (aanpassing huidig gebruik, flankerend beleid)
4. Onderzoeken (juridische) borging maatregelen en instrumentarium in beleid
5. Monitoringsplan ontwikkelen

1&2. Uitwerking passende maatregelen + impactanalyse

Met behulp van extern bureau Arcadis maatregelen in beeld brengen die passen bij de aanpak van de geïnventariseerde drukfactoren.

Op basis van NL'se standaardlijst WUR (zoals verdroging, vermesting, verzuring, verstoring, verzilting, verontreiniging, versnippering, etc.).

Uitvoering Impactanalyse: worden de doelen gehaald met de beoogde maatregelen?

3. Nadere uitwerking per zone met beleidssectoren en externe partijen

- Mogelijke maatregelen intern afstemmen met beleidsvelden/-programma's als landbouw, water, klimaat, natuur, stikstof, recreatie, ruimte, ZH-PLG, etc.
- Mogelijke maatregelen extern afstemmen met externe partners zoals waterschappen, gemeenten, belangenorganisaties (benutten bestaande gebiedsprocessen)

4. Onderzoeken juridische borging en flankerend beleid

- Ruimtelijke verankering (omgevingsverordening, APV gemeentepannen, etc.)
- Juridische afspraken (overeenkomsten, beheerplannen, etc.)
- Instrumentarium (subsidieregelingen, nadeelcompensatie, etc.)

5. Monitoring

- Doelbereik
- Effectiviteit instrumentarium

Globale planning

- **Juni 2025:** uitwerking maatregelen per N2000-gebied
- **Zomer 2025:** afstemming maatregelen met beleidssectoren en externe partners
- **Oktober 2025:** voorstellen voor verankeren maatregelen in beleid

Parallel: monitoringsplan ontwikkelen

Risico's: beschikbare capaciteit (zomer) en expertise, weinig doorlooptijd

Cc: 5.1.2e | 5.1.2e @pzh.nl]
From: 5.1.2e
Sent: Fri 5/30/2025 11:36:11 AM
Subject: RE: Bestuurlijk overleg GGA Nieuwkoopse Plassen
Received: Fri 5/30/2025 11:36:47 AM
[BO 28 mei 2025.pdf](#)

Geachte gebiedspartners,
Bijgaand ontvangt u ter informatie de presentatie van het bestuurlijke overleg van afgelopen woensdag.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

ZH-PLG

M 5.1.2e
5.1.2e @pzh.nl
www.zuid-holland.nl/contact

Van: 5.1.2e
Verzonden: dinsdag 20 mei 2025 10:53
CC: 5.1.2e | 5.1.2e @pzh.nl
Onderwerp: RE: Bestuurlijk overleg GGA Nieuwkoopse Plassen

Geachte gebiedspartners,
Bijgaand ontvangt u de agenda en de stukken voor het bestuurlijke overleg van volgende week woensdag 28 mei.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

ZH-PLG

M 5.1.2e
5.1.2e @pzh.nl
www.zuid-holland.nl/contact

-----Oorspronkelijke afspraak-----

Van: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

Verzonden: woensdag 22 januari 2025 08:57

Aan: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e;
5.1.2e; Frank Rijkaart; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e;
5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e;
5.1.2e; secretariaat 5.1.2e; secretariaat; Secrijkaart; bestuurssecretariaat
CC: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e;
5.1.2e 5.1.2e

Onderwerp: Bestuurlijk overleg GGA Nieuwkoopse Plassen

Tijd: woensdag 28 mei 2025 10:30-12:00 (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen.

Locatie: 5.1.2i

22/1/25 5.1.2e

Het adres is:

5.1.2i

Microsoft Teams [Heeft u hulp nodig?](#)

[Nu deelnemen aan de vergadering](#)

Vergadering-id: 5.1.2e

Wachtwoordcode: 5.1.2e

Voor organisatoren: [Vergaderopties](#)

To: 5.1.2e [5.1.2e @pzh.nl]; 5.1.2e [5.1.2e @pzh.nl]

From: 5.1.2e

Sent: Fri 5/30/2025 11:33:10 AM

Subject: FW: Concept voorstellen SANE

Received: Fri 5/30/2025 11:33:14 AM

[Amendement op Statenvoorstel SANE ammoniakplafond.docx](#)

[Motie Emissiearme zones.docx](#)

[Motie Latente vergunningsruimte stikstof.docx](#)

[Motie verduurzaming inkoop- en aanbestedingsbeleid SANE.docx](#)

[Voorstel amendement SANE in Omgevingsverordening.docx](#)

Ha beide,

Hierbij ook nog los per mail de moties/amendementen waar ik over appte *

Gr,

5.1.2e

Van: Secretariaat Berend Potjer <secrpotjer@pzh.nl>

Verzonden: vrijdag 30 mei 2025 12:38

Aan: 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>

Onderwerp: FW: Concept voorstellen SANE

Hoi 5.1.2e,

5.1.2e, stuur ik dit door naar jou om mee te kijken.

Groet,

5.1.2e

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

T 5.1.2e

M 5.1.2e

E 5.1.2e @pzh.nl

www.zuid-holland.nl

Werkdagen: di, wo, do, vr

Vaste vervangsters: 5.1.2e

Van: Berend Potjer <bk.potjer@pzh.nl>

Verzonden: vrijdag 30 mei 2025 12:29

Aan: Secretariaat Berend Potjer <secrpotjer@pzh.nl>

Onderwerp: FW: Concept voorstellen SANE

Pagina's zijn geweigerd

2 - 2

Verstrekt onder id: 323944

To: Berend Potjer[bk.potjer@pzh.nl]
Cc: Özkaya, S[s.ozkaya@pspzh.nl]; Anne Koning[al.koning@pzh.nl]
From: Negash, AM
Sent: Fri 5/30/2025 10:28:06 AM
Subject: Concept voorstellen SANE
Received: Fri 5/30/2025 10:28:39 AM

[Amendement op Statenvoorstel SANE ammoniakplafond.docx](#)
[Motie Emissiearme zones.docx](#)
[Motie Latente vergunningsruimte stikstof.docx](#)
[Motie verduurzaming inkoop- en aanbestedingsbeleid SANE.docx](#)
[Voorstel amendement SANE in Omgevingsverordening.docx](#)

Ha Berend,

Het heeft iets meer tijd gekost om de voorstellen goed uit te werken, maar bijgevoegd vind je drie moties en twee amendementen waar ik graag met je over wil sparren.

Ik realiseer me dat we niet alles kunnen indienen of aangenomen krijgen, maar ik heb me nu vooral gericht op de voorstellen die we mogelijk zouden kunnen indienen.

Fijn als je hier eerst naar kunt kijken, dan kunnen we binnenkort bellen om het door te spreken. Ik betrek Anne en Sinan er ook alvast bij, zodat zij er ook over kunnen meedenken.

Groet.

ADEM MUSTAFA NEGASH
VICE-FRACTIEVOORZITTER

Dossiers: Milieu, Natuur, Water, Landbouw, Stikstof en Externe Relaties

06-42 41 19 20

am.negash@pspzh.nl

<https://zuidholland.pvda.nl/>

To: 5.1.2e | 5.1.2e @pzh.nl; 5.1.2e | 5.1.2e @pzh.nl
Cc: 5.1.2e | 5.1.2e @rvo.nl
From: 5.1.2e)
Sent: Fri 5/30/2025 8:09:29 AM
Subject: RE: Kennisuitwisseling over stikstof, natuur en vergunningverlening
Received: Fri 5/30/2025 8:09:42 AM

Sommige mensen die dit bericht hebben ontvangen, ontvangen niet vaak e-mail van **5.1.2e** @minInv.nl. [Ontdek waarom dit belangrijk is](#)

5.1.2e en 5.1.2e ,

Ik heb van **5.1.2e** begrepen dat ik met jullie contact kan opnemen voor onderstaande verzoek. Vanuit Zeeland hebben wij een aantal vragen ontvangen i.v.m. met vergunningverlening, stilstof en natuur.

Ik begrijp dat het verzoek nog veel te breed is en daarom heeft Zeeland een paar concrete vragen gedeeld (zie hieronder):

- Welke koplopersmaatregelen wordt er bij PZH uitgevoerd?
- Welke instrumenten worden daarbij ingezet?
- Zijn dit alleen maatregelen die stikstof (uitstoot of emissie) reduceren of ook natuurherstel maatregelen of anderszins?
- Wat is jullie succesvolste maatregelen in reductie van stikstof (uitstoot of emissie)?
- Zijn er (ihkv stikstofreductie/ natuurherstel) pilots uitgevoerd, waar wij van zouden kunnen leren en zo ja welke?
- Toelichting op de maatregelen die worden genoemd, wat het is het, wat kost het, hoe is draagvlak en financiering geregeld etc.
- Hoe vindt de monitoring plaats?

Dit zijn een aantal vragen/zaken waar Zeeland tegenaan loopt. Mocht jij de vragen kunnen beantwoorden of de kennis met ons en Zeeland kunnen delen dan wordt dat zeer gewaardeerd. Dit kan via de mail of via een overleg (werksessie).

Indien gewenst dan bespreek ik graag de mogelijkheden.

Alvast dank en hartelijke groeten,

5.1.2e
Beleidsmedewerker Gebiedenteam Zuidwest

Regieorganisatie Transitie Landelijk Gebied
Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

M 5.1.2e
E 5.1.2e @minlnv.nl

RTLГ werkt in opdracht van LVVN, IPO, BZK en IenW aan het landelijk gebied.

Van: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

Verzonden: maandag 12 mei 2025 08:36

Aan: 5.1.2e) < 5.1.2e @minlnv.nl>

CC: [REDACTED] 5.1.2e [REDACTED] 5.1.2e) <[REDACTED] 5.1.2e [REDACTED]@rvo.nl>; [REDACTED] 5.1.2e <[REDACTED] 5.1.2e [REDACTED]@pzh.nl>; [REDACTED] 5.1.2e <[REDACTED] 5.1.2e [REDACTED]@pzh.nl>

Onderwerp: RE: Kennisuitwisseling over stikstof, natuur en vergunningverlening

Ha 5.1.2e

Ja er is belangstelling, maar op 11 juni wordt ons stikstofvoorstel: Samenhangende Aanpak Natuurherstel en Economie (SANE) in PS behandeld

Provincie Zuid-Holland komt met aanpak stikstofreductie - Provincie Zuid-Holland

En daar gaat even alle aandacht en tijd naartoe.

Ik heb mijn collega's **5.1.2e** en **5.1.2e** in de cc opgenomen. Tzt kan je met hen contact opnemen. Ik ben zelf in juni op vakantie.

Van: 5.1.2e) < 5.1.2e @minlnv.nl>
Verzonden: woensdag 7 mei 2025 09:10
Aan: 5.1.2e < 5.1.2e @pzh.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e) < 5.1.2e @rvo.nl>
Onderwerp: Kennisuitwisseling over stikstof, natuur en vergunningverlening

Beste 5.1.2e,

Mijn naam is 5.1.2e, en ik ben werkzaam bij RTLГ, waar wij ons richten op het faciliteren van kennisuitwisseling binnen verschillende beleidsgebieden.

Momenteel zijn wij samen met Zeeland bezig met het verzamelen van kennis over stikstof, natuur en vergunningverlening om dit vervolgens uit te wisselen tussen de verschillende provincies (Zeeland, Zuid-Holland en Noord-Holland).

Wij zouden graag kennis en ervaringen willen uitwisselen met betrekking tot de projecten en pilots die momenteel in uitvoering zijn, of waarvan de potentie bestaat om verder verspreid of opgeschaald te worden. Het gaat daarbij vooral om concrete initiatieven die al in uitvoering zijn en die waardevolle inzichten kunnen bieden voor andere regio's.

De mogelijkheid bestaat om deze kennis via e-mail uit te wisselen, maar indien gewenst, zouden we ook een kennissessie kunnen organiseren, waarin we de opgedane ervaringen en best practices gezamenlijk kunnen delen. RTLГ zou hierin een faciliterende rol spelen, zodat iedere provincie de kans krijgt om relevante kennis met elkaar te delen.

Graag hoor ik of ik bij jou aan het juiste adres ben om deze kennisuitwisseling vorm te geven en welke methode (e-mail of kennissessie) geschikt zou zijn.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e
Beleidsmedewerker Gebiedenteam Zuidwest

.....
Regieorganisatie Transitie Landelijk Gebied
Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2e
E 5.1.2e @minlnv.nl
.....

RTLГ werkt in opdracht van LVVN, IPO, BZK en IenW aan het landelijk gebied.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden,

wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

To: Maureen ter Steege[mb.ter.steege@pzh.nl]; Floor de Vries[fc.de.vries@pzh.nl]; 5.1.2e 5.1.2e @pzh.nl]; 5.1.2e
5.1.2e @pzh.nl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e @pzh.nl]; 5.1.2e 5.1.2e @pzh.nl]; 5.1.2e 5.1.2e @pzh.nl]
From: 5.1.2e
Sent: Fri 5/30/2025 7:00:47 AM
Subject: RE: Vraag PO: zonering stikstof vs VSS
Received: Fri 5/30/2025 7:00:51 AM

Ga ik doen, kan iemand mij toegang geven tot de bijlage of deze los mailen?

Groet,

5.1.2e

Van: Maureen ter Steege <mb.ter.steege@pzh.nl>

Verzonden: woensdag 28 mei 2025 22:58

Aan: Floor de Vries <fc.de.vries@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e
<5.1.2e @pzh.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>

Onderwerp: RE: Vraag PO: zonering stikstof vs VSS

Ha allen,

Ziet er goed uit, primal Floor is (ook) met verlof, dus 5.1.2e ; kun jij de onderstaande tekst met Mariëtte delen? Dankjewell

Groet, Maureen

Beste Mariëtte,

Hierbij een aanvulling nav jouw eerdere vraag tav het besluit VSS en het eerdere antwoord van 5.1.2e van 10 maart.

Jouw vraag: zijn er (inmiddels) alternatieve instrumenten beschikbaar, waardoor VSS-besluit kan worden heroverwogen?

Context

Ten behoeve van de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is vorig jaar maart het besluit volledige schadeloosstelling (VSS) door PS genomen, omdat de ontwikkeling van deze gebieden als 'cruciaal en niet-herlokaliseerbaar' zijn bestempeld.

Met het VSS besluit kunnen we als PZH, bij het aankopen van gronden die nodig zijn voor het inrichten van het NNN, financieel meer bieden dan de marktwaarde. Echter om te voorkomen dat dit als ongeoorloofde staatssteun kan worden geoormerkt, is een onteigeningstitel noodzakelijk.

In de gesprekken met grondeigenaren over NNN zetten we, zoals toegezegd aan de Staten, maximaal in op zelfrealisatie, ruilgronden en vrijwillige verkoop.

Analyse alternatieve instrumenten

Op dit moment zijn er geen alternatieve instrumenten beschikbaar, die tot hetzelfde resultaat kunnen leiden als het VSS-besluit zonder dat hiervoor een onteigeningstitel nodig is.

We hebben hiervoor alle huidig bekende regelingen op een rijtje gezet en toegelicht. Dit overzicht is bijgevoegd in de bijlage.

- Doel conform de NNN – natuurpact afspraken is de realisatie van natuur, binnen de grenzen van het NNN zoals vastgelegd in de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening
- De gebieden uit het VSS-besluit liggen niet allemaal nabij stikstofgevoelige N2000. **Dit geldt alleen voor gebieden op Goeree-Overflakkee en Schapengors nabij Voornes Duin.**
- De regelingen rondom stikstof bevatten maatregelen die gericht op bedrijfsbeëindiging. Daarmee wordt nog geen natuur gerealiseerd. Om de doelen voor NNN te halen moet eigenaar -mits zijn gronden binnen de NNN-begrenzing ligt - bereid zijn over te gaan tot zelfrealisatie danwel bereid zijn de grond te verkopen. Pas dan kunnen de beoogde natuurdoelen worden behaald. De subsidie-instrumenten hiervoor (SKNL en SNL) zijn alleen beschikbaar voor percelen binnen NNN-begrenzing.
- De overgangszones zijn bedoeld om drukfactoren op N2000 weg te nemen en liggen dus per definitie buiten NNN-gebieden, omdat NNN gebieden geen druk vormen om de natura 2000 habitats en natuurdoelen. Het kan dus

zijn.

Het bieden van VSS is daarmee op dit moment het best mogelijke instrument waarmee we eigenaren, binnen de geldende kaders, de meest maximale vergoeding kunnen bieden.

Met vriendelijke groet,

Van: Floor de Vries <fc.de.vries@pzh.nl>

Verzonden: dinsdag 27 mei 2025 09:18

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; Maureen ter Steege <mb.ter.steege@pzh.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

Onderwerp: RE: Vraag PO: zonering stikstof vs VSS

Goedemorgen collega's,

Excuses voor de late reactie. Wat mij betreft ziet de tekst er goed uit zo. Na akkoord van Maureen zal ik het voorleggen aan Mariëtte. Als zij nog vervolgvragen heeft, dan is het denk ik goed om daar in een PO bij stil te staan.

Ik houd jullie op de hoogte. Veel dank voor het opstellen van deze tekst!

Groet,
Floor

Van: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

Verzonden: dinsdag 20 mei 2025 12:49

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; Floor de Vries <fc.de.vries@pzh.nl>; Maureen ter Steege <mb.ter.steege@pzh.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

Onderwerp: RE: Vraag PO: zonering stikstof vs VSS

Beste Floor en Maureen ,

Kunnen jullie reageren op onderstaande vraag van 5.1.2e ? Dan kunnen we dit afronden.
Alvast veel dank!

Gr 5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

Verzonden: vrijdag 9 mei 2025 14:42

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

CC: Floor de Vries <fc.de.vries@pzh.nl>

Onderwerp: RE: Vraag PO: zonering stikstof vs VSS

Ha 5.1.2e ,

Dank voor de concept reactie.

Hieronder een paar kleine aanpassingen en ik heb de aanvulling van 5.1.2e bij overgangsgebieden ook opgenomen (en beetje aangepast).

Denk goed als Floor en Maureen nog even meelesen of zij denken dat hiermee nu de vraag/zorg van Mariette wordt weggenomen. En wie legt het antwoord voor aan Mariette? Doe jij dat Floor?

5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

Verzonden: vrijdag 2 mei 2025 12:43

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

CC: Floor de Vries <fc.de.vries@pzh.nl>

Onderwerp: FW: Vraag PO: zonering stikstof vs VSS

Beste allemaal,

Hierbij een concept reactie voor Mariette nav de vraag over zonering stikstof vs VSS. Graag jullie kritische blik en aanvulling en specifiek voor de vet gedrukte teksten.

In de bijlage wordt ook de PAS genoemd, maar deze is nog niet aangevuld. Zou iemand -die daar wel verstand van heeft – die kunnen aanvulling (of kan regel weg)?

Ook is de 'catalogus groen blauwe diensten' toegevoegd met een vraagteken. Deze is nog niet inhoudelijk uitgewerkt.

Hierbij ook de vraag of iemand deze kan aanvullen of is deze niet relevant in dit kader?

Link bijlage

 [Beeindigingsregelingen landelijk overzicht.xlsx](#)

Beste Mariette,

Hierbij een aanvulling nav jouw eerdere vraag tav het besluit VSS en het eerdere antwoord van 5.1.2e van 10 maart.

Jouw vraag: zijn er (inmiddels) alternatieve instrumenten beschikbaar, waardoor VSS-besluit kan worden heroverwogen?

Context

Ten behoeve van de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is vorig jaar maart het besluit volledige schadeloosstelling (VSS) door PS genomen, omdat de ontwikkeling van deze gebieden als 'cruciaal en niet-herlokaliseerbaar' zijn bestempeld.

Met het VSS besluit kunnen we als PZH, bij het aankopen van gronden die nodig zijn voor het inrichten van het NNN, financieel meer bieden dan de marktwaaarde. Echter om te voorkomen dat dit als ongeoorloofde staatssteun kan worden geoormerkt, is een onteigeningstitel noodzakelijk.

In de gesprekken met grondeigenaren over NNN zetten we, zoals toegezegd aan de Staten, maximaal in op zelfrealisatie, ruilgronden en vrijwillige verkoop.

Analyse alternatieve instrumenten

Op dit moment zijn er geen alternatieve instrumenten beschikbaar, die tot hetzelfde resultaat kunnen leiden als het VSS-besluit zonder dat hiervoor een onteigeningstitel nodig is.

We hebben hiervoor alle huidig bekende regelingen op een rijtje gezet en toegelicht. Dit overzicht is bijgevoegd in de bijlage.

- Doel conform de NNN – natuurpact afspraken is de realisatie van natuur, binnen de grenzen van het NNN zoals vastgelegd in de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening
- De gebieden uit het VSS-besluit liggen niet allemaal nabij stikstofgevoelige N2000. Dit geldt alleen voor gebieden op Goeree-Overflakkee en Schapengors nabij Voornes Duin.
- De regelingen rondom stikstof bevatten maatregelen die gericht op bedrijfsbeëindiging. Daarmee wordt nog geen natuur gerealiseerd. Om de doelen voor NNN te halen moet eigenaar -mits zijn gronden binnen de NNN-begrenzing ligt - bereid zijn over te gaan tot zelfrealisatie danwel bereid zijn de grond te verkopen. Pas dan kunnen de beoogde natuurdoelen worden behaald. De subsidie-instrumenten hiervoor (SKNL en SNL) zijn alleen beschikbaar voor percelen binnen NNN-begrenzing.
- De overgangszones zijn bedoeld om drukfactoren op N2000 weg te nemen en liggen dus per definitie buiten NNN-gebieden, omdat NNN gebieden geen druk vormen om de natura 2000 habitats en natuurdoelen. Het kan dus wel zo zijn dat er door de aanwezigheid van NNN rondom N2000 gebieden, er geen overgangszones meer nodig zijn.

Het bieden van VSS is daarmee op dit moment het best mogelijke instrument waarmee we eigenaren, binnen de kaders, de meest maximale vergoeding kunnen bieden.

Met vriendelijke groet,

Van: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>
Verzonden: donderdag 1 mei 2025 16:16
Aan: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>
Onderwerp: FW: Vraag PO: zonering stikstof vs VSS

Vragen mariette,

Bijgevoegd overzicht van alle beschikbare instrumenten en waar deze voor kunnen worden ingezet.
Analyse

- Destijds waren de regelingen er nog niet, nu wel een aantal?
- Doel NNN is realisatie natuur
- Niet allemaal nabij stikstofgevoelige N2000
- Stikstofmaatregelen zijn gericht op bedrijfsbeëindiging en daarmee wordt nog geen natuur gerealiseerd, dus nog steeds de grond verwerven of zelf realisatie
- Overgangszones zijn bedoeld om drukfactoren op N2000 weg te nemen en kennen geen eigen natuurdoelen, die er wel voor de NNN gebieden gelden

Van: Floor de Vries <fc.de.vries@pzh.nl>
Verzonden: woensdag 2 april 2025 08:49
Aan: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; Maureen ter Steege <mb.ter.steege@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>
Onderwerp: Vraag PO: zonering stikstof vs VSS

Dag allemaal,

Onderstaande is even blijven liggen, maar is wat Mariëtte betreft nog niet afgerond.
Gister lag in GS een stuk voor over SANE, waarin overgangszones ook genoemd worden. Mariëtte zou hier graag meer over willen weten met het oog op de uitwerking van SANE of voor de heroverweging VSS.

Is het een idee dat we hier binnenkort eens de koppen voor bij elkaar steken? Vanuit stikstof, VSS, Maureen en ik?
Groet,
Floor

Van: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>
Verzonden: maandag 10 maart 2025 16:10
Aan: Mariëtte van Leeuwen <me.van.leeuwen@pzh.nl>; Priscilla Speijer <p.speijer@pzh.nl>; Floor de Vries <fc.de.vries@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>
Onderwerp: Vraag PO: zonering stikstof vs VSS

Beste Mariëtte,

In het PO ZH-PLG stelde je de vraag of de mogelijkheid om in kader van zonering stikstofgebieden 25% meer te kunnen betalen voor grond, al een optie was ten tijde van het VSS-besluit?

In de voorbereiding op het VSS-besluit is uitgebreid met collega's van Stikstof gesproken. De zonering in het kader van stikstof was ten tijde van het VSS besluit nog onvoldoende uitgewerkt en betrof grotendeels andere gebieden dan de VSS-gebieden. Alleen de Binnenduintrand Goeree viel binnen een mogelijke zonering. De overige zones betroffen toen Nieuwkoop en Leerdam.

Concrete maatregelen waren in deze periode nog niet in beeld, en ook was er geen duidelijkheid over de termijn waarop er concrete mogelijkheden zouden zijn. VSS was daarmee het enige beschikbare instrument.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e
5.1.2e
M 5.1.2e
5.1.2e [@pzh.nl](mailto:5.1.2e@pzh.nl)
Provincie Zuid-Holland | Zuid-Hollandplein 1
Postbus 90602 | 2509 LP Den Haag

Krachtig Zuid-Holland

To: 5.1.2e [5.1.2e @pzh.nl]
From: Microsoft namens uw organisatie
Sent: Thur 5/29/2025 5:39:37 AM
Subject: U hebt geplande taken die binnenkort vervallen
Received: Thur 5/29/2025 5:39:44 AM

Hallo 5.1.2e. U heeft 3 taken gepland.

 U hebt **geplande** taken:

- Korte communicatieboodschap naar stakeholders na besluit 11-06 van GS**

In het plan [Actielijst](#) gekoppeld aan [Coördinerend Team Stikstof Rendac/Greenpeace > Algemeen](#)

 5-6-2025 Einddatum over 7 dagen
- Brief 1 aanvullende informatie SANE**

In het plan [Actielijst](#) gekoppeld aan [Coördinerend Team Stikstof Rendac/Greenpeace > Algemeen](#)

 5-6-2025 Einddatum over 7 dagen
- Brief 2 over samenhang SANE, OER en ZHPLG**

In het plan [Actielijst](#) gekoppeld aan [Coördinerend Team Stikstof Rendac/Greenpeace > Algemeen](#)

 5-6-2025 Einddatum over 7 dagen

Openen in browser

Openen in Teams

U ontvangt deze e-mail omdat u zich hebt geabonneerd op Microsoft Office 365.

Meldingsinstellingen: ga naar [Planner](#), selecteer het tandwielpictogram en selecteer Meldingen.

[Privacyverklaring](#)

Dit e-mailbericht wordt gegenereerd door het gebruik van Microsoft 365 door Provincie Zuid-Holland en kan inhoud bevatten die wordt beheerd door Provincie Zuid-Holland.

To: 5.1.2e | 5.1.2e @berenschot.nl]
Cc: 5.1.2e | 5.1.2e @berenschot.nl]
From: 5.1.2e
Sent: Wed 5/28/2025 3:47:14 PM
Subject: RE: Template Plan van Aanpak - Maatregelenspoor
Received: Wed 5/28/2025 3:47:17 PM

Goedemiddag 5.1.2e ,

Goed dat je doorvraagt, want ik had dit duidelijker kunnen en moeten opschrijven.

Met ‘hoofdstukken’ bedoelde ik de benaming van de verschillende hoofdstukken en paragrafen in het plan van aanpak. We zullen daarnaast ons best doen om een (korte) eerste aanzet te doen in verschillende hoofdstukken wat we gaan doen/uitwerken om de puzzel uit te werken.
Voor de zomer is ons volledige plan van aanpak voor de twee maatregelen waar wij voor aan de lat staan nog niet klaar, dit vraagt echt meer tijd.

Dit past overigens volgens mij in de film van vorige week, waarin je aangaf dat Mariëtte van Leeuwen PS eerst de uitgangspuntennotities wilde toesturen en nog niet een volledig uitgewerkt plan van aanpak.
Ik stel voor om maandag met elkaar hier nog even over te bellen om de verwachtingen af te hechten.

Groet,
5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e @berenschot.nl>
Verzonden: woensdag 28 mei 2025 08:15
Aan: 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>
CC: 5.1.2e <5.1.2e @berenschot.nl>
Onderwerp: RE: Template Plan van Aanpak - Maatregelenspoor

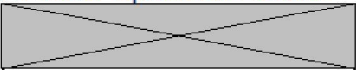
Ha 5.1.2e ,

Enkele pagina's meer is geen probleem.

Om zeker te zijn dat we hetzelfde bedoelen, wat bedoel je precies met de hoofdstukken? Het maatregelenspoor strategisch grondbeleid en natuurlijke stoppers is mogelijk wat anders opgebouwd dan de andere twee sporen.
Het plan van aanpak beschrijft in deze hoe jullie tot de uitvoeringsstrategie komen (wat op zichzelf ook weer een soort plan van aanpak is). Voor het vormgeven van de uitvoeringsstrategie gaan jullie ook nog data ophalen om de uiteindelijke puzzel te leggen.

Volgens mij moet dit plan van aanpak voor de zomer beschrijven hoe jullie komen tot het leggen van die puzzel, de puzzel hoeft dus nog niet gelegd te zijn.

Hartelijke groet,

5.1.2e
Adviseur Openbaar Bestuur

5.1.2e
5.1.2e
5.1.2e
Van Deventerlaan 31-51, 3528 AG Utrecht

Wil je weten hoe het is om te werken bij Berenschot? [Bekijk onze video!](#)

Van: 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>

Verzonden: dinsdag 27 mei 2025 20:34

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@berenschot.nl>

Onderwerp: RE: Template Plan van Aanpak - Maatregelenspoor

Dank voor het template 5.1.2e.

Wij zijn voornemens om de maatregelen strategisch grondbeleid en natuurlijke stoppers uit te werken in één gezamenlijk Plan van Aanpak gelet op de rode draad grondzaken.

Mogen we in dat kader iets meer pagina's vullen als dat nodig is per onderdeel?

Vandaag heb ik met mijn opdrachtgever 5.1.2e gesproken over het Plan van Aanpak.

Haar beeld was ook dat de afspraak was om het Plan van Aanpak op hoofdlijnen (lees hoofdstukken) uit te werken voor 18 juni/zomer.

We zullen ons best doen om een korte aanzet toe te voegen in de hoofdstukken wat we gaan doen/uitwerken.

Maar houden een slag om de arm of dat in zo'n kort tijdsbestek ook daadwerkelijk lukt.

Groet,

5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e@berenschot.nl>

Verzonden: dinsdag 27 mei 2025 16:01

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e

<5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

Onderwerp: Template Plan van Aanpak - Maatregelenspoor

Ha allen,

Zoals afgesproken zouden 5.1.2e en ik even kijken naar het template van het plan van aanpak, zodat we allemaal hetzelfde vertrekpunt hebben.

We hebben het format van PZH (met dank aan 5.1.2e) flink bijgeschaafd en behapbaarder gemaakt. Dit is weergegeven in de bijlage en ik zal het ook even in de gezamenlijke map plaatsen (map 15).

Per hoofdstuk hebben we het maximaal aantal A4-tjes weergegeven.

Ik denk dat we hoofdstuk 1 (Beschrijving maatregel) vrijwel geheel kunnen kopiëren plakken vanuit SANE, met enkele maatregel-specifieke aanvullingen (bv. rondom proces OER, disclaimer MCEN e.d.).

Het meeste werk zit in hoofdstuk 2, het plan van aanpak. Hierin worden alle mijlpalen in de tijd gezet en wordt er ook al richting gegeven aan hoe we de inhoud gaan vormgeven (notities, onderzoeken uitzetten, subsidieregelingen gereed, juridische verankering etc.).

In hoofdstuk 3 vragen we een korte schets te geven van de beheersing van de maatregelen (met name middelen). Dit kan en hoeft nu nog niet inhoudelijk gevuld worden, maar een beschrijving van hoe we daar komen zou fijn zijn.

Met 5.1.2e heb ik op 17 juni een moment gepland om dit gezamenlijk in een werksessie te bespreken.

Bel, mail of app gerust als jullie vragen hebben!

Hartelijke groet,

5.1.2e

Adviseur Openbaar Bestuur

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Van Deventerlaan 31-51, 3528 AG Utrecht

Wil je weten hoe het is om te werken bij Berenschot? [Bekijk onze video!](#)

This e-mail and any attachment it contains is confidential and may contain legally privileged information.
If you are not the intended recipient, please note that this e-mail or any attachment may not be copied or disclosed or distributed to others.
If you have received this e-mail by error, please notify the sender immediately by return e-mail, and delete this message. All rights reserved.

This email has been scanned for viruses and malware, and may have been automatically archived.

From: 5.1.2e
Location: Microsoft Teams-vergadering
Importance: Normal
Subject: Geaccepteerd: Afstemmen hoofdstukindeling uitwerking maatregelen in het Plan van Aanpak voor SANE
Start Date/Time: Wed 6/4/2025 11:00:00 AM
End Date/Time: Wed 6/4/2025 12:00:00 PM

From: 5.1.2e
Location: Microsoft Teams-vergadering
Importance: Normal
Subject: Geaccepteerd: Afstemmen hoofdstukindeling uitwerking maatregelen in het Plan van Aanpak voor SANE
Start Date/Time: Wed 6/4/2025 11:00:00 AM
End Date/Time: Wed 6/4/2025 12:00:00 PM

From: 5.1.2e
Required Attendees: 5.1.2e
Location: Microsoft Teams-vergadering
Importance: Normal
Subject: Afstemmen hoofdstukindeling uitwerking maatregelen in het Plan van Aanpak voor SANE
Start Date/Time: Wed 6/4/2025 11:00:00 AM
End Date/Time: Wed 6/4/2025 12:00:00 PM

Microsoft Teams [Heeft u hulp nodig?](#)
Nu deelnemen aan de vergadering

Vergadering-id: 5.1.2e
Wachtwoordcode: 5.1.2e

Voor organisatoren: [Vergaderopties](#)

To: 5.1.2e | 5.1.2e @pzh.nl]
Cc: 5.1.2e | 5.1.2e @pzh.nl]
From: 5.1.2e
Sent: Wed 5/28/2025 1:26:59 PM
Subject: RE: Omgang stikstof kaders versus gebiedsprocessen
Received: Wed 5/28/2025 1:27:08 PM

U ontvangt niet vaak e-mail van 5.1.2e @berenschot.nl. [Ontdek waarom dit belangrijk is](#)

5.1.2e ,

Gaan we zeker doen!

Dat is inderdaad een behulpzame uitleg, maar top-down kaders stellen terwijl het bottom-up proces nog niet is afgerond, laat vanuit de provincie niet echt vertrouwen in de gebiedsprocessen zien.

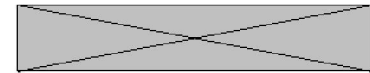
Volgens mij gaat het hierin ook om timing. Er bestaat nog een optie om de SANE maatregelen als 'stok' te benaderen, wanneer de gebiedsprocessen niet voldoende geborgde reductie laten zien. Ik weet alleen niet of dat snel genoeg gaat voor de huidige urgentie rondom de vergunningverlening.

Wordt vervolgd.

Hartelijke groet,

5.1.2e

Adviseur Openbaar Bestuur

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Van Deventerlaan 31-51, 3528 AG Utrecht

Wil je weten hoe het is om te werken bij Berenschot? [Bekijk onze video!](#)

Van: 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>
Verzonden: woensdag 28 mei 2025 15:14
Aan: 5.1.2e <5.1.2e @berenschot.nl>
CC: 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>
Onderwerp: Re: Omgang stikstof kaders versus gebiedsprocessen

He 5.1.2e ,

Goed om daarover te sparren met de andere provincies. Betrek ook alsjeblieft 5.1.2e en mij hierbij. Ik heb ook wel beelden bij hoe we dit kunnen uitleggen en zo simpel mogelijk kunnen houden tbv uitlegbaarheid. Het helpt o.a. om onderscheid te maken tussen topdown benadering (voor geborgde aanpak, te verankeren in omgevingsbeleid, rol als gebiedsautoriteit, afhankelijkheid van het Rijk) en de bottom-up aanpak vanuit de gebiedsprocessen (in rol als gebiedspartner).

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e@berenschot.nl>

Verzonden: woensdag 28 mei 2025 15:00

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

Onderwerp: Omgang stikstof kaders versus gebiedsprocessen

Ha 5.1.2e,

We merken dat we blijven 'struggelen' met de verhouding tussen SANE en de gebiedsprocessen. Dit wordt door de commissie ook veelvuldig benoemd.

Weet dat we komende week ambtelijk contact opnemen met enkele provincies, waarschijnlijk N-Brabant, N-Holland, Gelderland en/of Gelderland.

Mogelijk kunnen we hier nog wat van leren. Het blijft namelijk een zoektocht- enerzijds ruimte en vertrouwen geven aan de gebiedsprocessen, maar anderzijds een geborgd maatregelenpakket om stikstof te reduceren dat juridisch houdbaar is.

Dit is ter verkenning voor het kernteam. Dit mailtje is ter info!

Hartelijke groet,

5.1.2e

Adviseur Openbaar Bestuur

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Van Deventerlaan 31-51, 3528 AG Utrecht

Wil je weten hoe het is om te werken bij Berenschot? [Bekijk onze video!](#)

Disclaimer

This e-mail and any attachment it contains is confidential and may contain legally privileged information.

If you are not the intended recipient, please note that this e-mail or any attachment may not be copied or disclosed or distributed to others. If you have received this e-mail by error, please notify the sender immediately by return e-mail, and delete this message. All rights reserved.

This email has been scanned for viruses and malware, and may have been automatically archived.

Agenda PO Coördinerend ZH-PLG

Contact:

5.1.2e

Vergaderplaats: Maliezaal

Vergaderdatum:

Maandag 2 juni 2025

Tijdstip: 9:45-10:30 uur

Bijlagen:

Zie ibabs.

Aan

M. van Leeuwen, 5.1.2e 5.1.2e (vervanger 5.1.2e
5.1.2e (3.1), 5.1.2e (3.3), 5.1.2e (3.2), 5.1.2e
5.1.2e (notulen).

CC (MAAR NIET AANWEZIG)

Programmateam.

Onderwerp:

PO Coördinerend ZH-PLG

1. Opening, agenda, mededelingen.

- Volgende week is er geen PO maandag i.v.m. Tweede Pinksterdag;
- Interne conceptteksten OER; 'botsproeven' voor herziening omgevingsbeleid;
- De uitvoeringsagenda Landbouw wordt 24 juni in GS ingebracht als D-memo.

2. Verslag en doornemen alle openstaande acties.

Vaststellen van het conceptverslag 26 mei en actieoverzicht.

3. Bespreekstukken

Nr:	Onderwerp	BA	AOG	Samenvatting	Tijd	Bijlage
3.1	Natuurbeheerplan 2027 – wijzigingen ANLb	5.1.2e	5.1.2e	Informeren over actualisatie teksten en reactie/ instemmen met de wijzigingen.	10 min.	Ja
3.2	Vorbereiding BO Gesprek met de EA (18 juni)	5.1.2e	5.1.2e	Kennis nemen van de annotatie en meegeven aandachtspunten.	5 min.	Ja
3.3	Annotatie BO VZHW/ PZH Herziening omgevingsbeleid	5.1.2e	5.1.2e	Kennisnemen van notitie en instemmen met verplaatsen BO	5 min.	ja

	2025					
3.4	Terugkoppeling Cie. Landelijk Gebied en vooruitblik PS vergadering 11 juni.	5.1.2e	5.1.2e	Bespreken van aandachtspunten en gewenste actie. Duiden betekenis van Cie voor gebiedsgerichte aanpak programma en samenwerking ZHPLG, SANE, OER.	10 min.	Nee
3.5	Conceptagenda PO ZH-PLG 10 juni	5.1.2e	5.1.2e	Bespreken en instemmen met de agenda.	5 min.	Ja

4. Ter kennisname:

1. Analyse PBL op provinciale plannen Landelijk Gebied (bijlage);

5. Rollende agenda:

- Donderdag 5 juni: Sectortafel Stikstof (voorbereiding via Coördinerend PO Stikstof);
- Dinsdag 10 juni: PO -ZH-PLG;
- Woensdag 11 juni: Provinciale Statenvergadering;
- Donderdag 26 juni: BAC LG (M.v.L. verhinderd).

6. Voorbereiding op: geen bijzonderheden.

7. Rondvraag

To: 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted] @pzh.nl; 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted] @pzh.nl; 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted] @pzh.nl
From: Floor de Vries
Sent: Wed 5/28/2025 1:05:24 PM
Subject: FW: SANE spreektekst VVD
Received: Wed 5/28/2025 1:05:29 PM
[20250528 Spreekstekst v2.docx](#)

Van: secrvanleeuwen <5.1.2e [redacted]@pzh.nl>
Verzonden: woensdag 28 mei 2025 15:03
Aan: Floor de Vries <5.1.2e [redacted]@pzh.nl>
Onderwerp: FW: SANE spreektekst
Urgentie: Hoog

Met vriendelijke groet,
5.1.2e [redacted]
Bestuursassistent van gedeputeerde Mariëtte van Leeuwen
Financiën, Coördinatie ZH-PLG, EU-Internationaal, Gezond & Welzijn, Communicatie en Participatie & Public Affairs

M 5.1.2e [redacted]
E secrvanleeuwen@pzh.nl
www.zuid-holland.nl/contact
Bezoekadres: Zuid-Hollandplein 1 | 2596AW Den Haag
Postadres: Postbus 90602 | 2509 LP Den Haag
Werkdagen: ma, di, wo, do en vr

Krachtig Zuid-Holland

Van: Mirjam Nelisse <5.1.2e [redacted]@gmail.com>
Verzonden: woensdag 28 mei 2025 14:59
Aan: Mariëtte van Leeuwen <me.van.leeuwen@pzh.nl>
Onderwerp: SANE spreektekst

Hi Mariette,

Voor jouw gemak mijn spreektekst met daarin de vragen geel gearceerd.

Met hartelijke groet,

ir. Mirjam Nelisse
Lid Provinciale Staten Zuid-Holland (VVD)
Aanmelden voor [mailinglist](#) met o.a. uitnodigingen voor werkbezoeken

M | 5.1.2e [redacted]
E | 5.1.2e [redacted]@gmail.com
Social media: [LinkedIn](#) | [Facebook](#) | [Twitter](#) | [Instagram](#) | [Website](#) | [Linktree](#)

